

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Pohádky ve světě předškolního dítěte

Vypracovala: Bc. Sabina Šimková

Vedoucí práce: Mgr. Eva Svobodová

2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 24. března 2017

Bc. Sabina Šimková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Evě Svobodové za motivaci, odborné rady a originální připomínky. Také děkuji celému kolektivu Mateřské školy I. Nýřany za ochotu a spolupráci při realizaci výzkumného šetření.

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je klasická pohádka v životě předškolních dětí. Záměrem práce je zjistit, jaké šance má vyprávění klasických pohádek zaujmout současné předškolní děti a vydobýt si jejich zájem a oblibu i přes tlak současné masmediální produkce fantaskních seriálů a filmů pro děti. V teoretické části se zabývám klasickou pohádkou a s ní spojeným narativním uměním. Zmiňuji také psychologický význam pohádek pro dítě předškolního věku. V praktické části jsem zmapovala pohádkové hrdiny a vzory dvaceti dvou dětí starších pěti let. Následně jsem s nimi realizovala projekt zaměřený na klasickou pohádku o Zlatovlásce, kterou jsem dětem předložila jak narativními formami, tak metodami prožitkového učení. Po realizaci projektu s odstupem dvou týdnů jsem zopakovala s dětmi znovu rozhovory a sledovala jsem, zda došlo ke změně oblíbených hrdinů dětí. Vzhledem k tomu, že své preference změnila více než polovina dětí a v oblasti znalosti pohádky o Zlatovlásce byl nárůst ještě markantnější, dovoluji si tvrdit, že je čtení a vyprávění klasických pohádek pro současné předškolní děti stále zajímavé a dokáže je oslovit. Vzhledem ke zjištěným faktům by bylo zajímavé pohádku v jiné podobné třídě jen přečíst a sledovat, nakolik by pouhé přečtení příběhu ovlivnilo jejich postoje.

Klíčová slova: pohádky, klasická pohádka, předškolní dítě

Abstract

The topic of this bachelor's thesis is traditional fairy tale in the life of preschool children. The goal of this paper is to explore how can traditional fairy tale narration compete with the cultural pressure of modern mass-produced fantasy movies and TV shows for children and if it is a viable way to spark their interest and gain their trust. In the theoretical part I focus on traditional fairy tales and related narrative art. I also mention the psychological impact of fairy tales on preschoolers. In the practical part I analyzed fairy tale heroes and interviewed a sample of twenty two children aged over five years. Following that I organized a project focused on a traditional Czech fairy tale „Zlatovláška“ which I presented to the children both by narration and by methods of experiential education. After two weeks I repeated the interviews and measured all changes in the children's favorite heroes. Since more than a half of the interviewed children changed their preferences and showed much better knowledge of the „Zlatovláška“ story. I deduce that reading and narration of traditional fairy tales for preschoolers is still relevant and worthwhile. It would be interesting to conduct a similar experiment in a different class where the fairy tale would be only read out loud and observe differences in the overall responses.

Keywords: fairy tales, traditional fairy tale, preschool child

Obsah

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POHÁDKA.....	10
1.1 Vznik pohádky	11
1.2 Charakteristika vybraných druhů pohádek.....	11
1.2.1 Kouzelná pohádka.....	11
1.2.2 Zvířecí pohádka	11
1.2.3 Autorská pohádka	12
1.2.4 Klasická pohádka.....	12
1.3 Hrdinové v pohádce	12
2 PŮSOBENÍ POHÁDEK NA OSOBNOST PŘEDŠKOLÁKA.....	13
2.1 Skrytá poselství v pohádkách	14
2.2 Fantazie předškoláka.....	16
3 TELEVIZNÍ A FILMOVÁ TVORBA PRO DĚTI	16
3.1 Děti a televize.....	16
3.2 Walt Disney	17
4 VYPRÁVĚNÍ A ČTENÍ POHÁDEK.....	20
5 DRAMATICKÁ VÝCHOVA V MATEŘSKÉ ŠKOLE	21
5.1 Metody a techniky dramatické výchovy	22
5.1.1 Narativní pantomima.....	22
5.1.2 Simultánní pantomimická ilustrace	23
5.1.3 Hra v roli.....	23
PRAKTICKÁ ČÁST	24

6	VÝZKUMNÝ PROJEKT	24
6.1	Téma.....	24
6.2	Výzkumný problém	24
6.3	Cíl projektu	24
6.4	Výzkumné otázky	24
6.5	Metodika	24
6.6	Realizace projektu	25
6.6.1	Charakteristika třídy	25
6.6.2	Charakteristika školy a ŠVP	25
6.6.4	Pohádka o Zlatovlásce	26
6.6.5	Příprava tematického celku	27
6.7	Vyhodnocení rozhovorů	36
6.7.1	Rozhovory s dětmi	36
6.7.2	Otázky v rozhovoru	36
6.7.3	Bodové ohodnocení odpovědí.....	37
6.7.4	Analytické příběhy	38
6.8	Souhrnná tabulka	59
6.9	Grafické zpracování výsledků	60
6.10	Diskuse	65
	ZÁVĚR.....	68
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	70
	SEZNAM PŘÍLOH	72

ÚVOD

Téma pohádek jsem si pro svou bakalářskou práci zvolila z toho důvodu, že je mi velmi blízké a ráda s pohádkovými příběhy pracuji při mé pedagogické činnosti s dětmi v mateřské škole. Osobně si myslím, že pohádky a jejich význam v životě předškolních dětí jsou dospělými mnohdy podceňovány. Rodiče často využívají televizi k zabavení dětí a nezamýšlí se nad kvalitou příběhů, které jim předkládají. Neuvědomují si význam skrytých poselství, která v sobě pohádky nosí. Vzhledem ke stále se zvyšujícímu vlivu médií a jejich působení na formování osobnosti předškolních dětí jsem se rozhodla pohádkami zabývat více do hloubky. Zajímalo mě, zda je možné v dnešním světě plném digitálních technologií zaujmout a změnit postoje předškolních dětí, a to na základě prožití jedné z klasických a generacemi osvědčených pohádek.

Stále častěji se totiž v mateřské škole setkávám s neznalostí klasických pohádek a s upřednostňováním televizní a filmové produkce. Pohádky přitom pomáhají řešit dětské problémy a starosti, pochopit život dospělých, vyrovnat se s životními překážkami a seznámit se s uznávanými morálními hodnotami společnosti. Pohádka, kvalita příběhu i způsob, jakým je dítěti zprostředkován, může mít na předškolní dítě pozitivní či negativní dopad. Je proto potřeba předkládat dětem kvalitní knihy a pohádky, které podněcují jejich představivost, fantazii a pozitivní pohled na svět.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. V té první jsou uvedena teoretická východiska, ze kterých vychází část praktická. V teoretické části definuji pohádku, popisuji její vznik a dělení. Podrobněji se věnuji klasické pohádce jako zdroji kvalitních příběhů a významných poselství. Zdůrazňuji vliv pohádek na osobnost předškoláka a nenahraditelnost jejich pravidelného vyprávění a čtení. Zaměřila jsem se také na televizní a filmovou tvorbu pro děti, která je nedílnou součástí jejich každodenního života. Pro potřeby projektu, který se při vlastní práci s pohádkou zaměřuje na narativní techniky dramatické výchovy, jsem ty nejdůležitější blíže specifikovala.

Praktická část je věnována výzkumnému šetření, které jsem realizovala ve třídě s dětmi předškolního věku. Na základě výsledků z rozhovorů, které jsem provedla před projektem a následně také po realizaci projektu, jsem zmapovala znalost pohádek i

zdroje jejich znalosti. Zaměřila jsem se také na další faktory ovlivňující znalost a preference pohádek. Odpovědi dětí jsem zpracovala formou analytických příběhů, obodovala jsem je podle stanované škály a výsledky jsem zaznamenala do tabulek. V praktické části je popsán průběh realizace projektu, jehož cílem bylo seznámit děti s vybranou pohádkou formou aktivního a prožitkového učení a sledovat, zda má interaktivní prožití příběhu vliv na změnu jejich preferencí. Na základě získaných informací jsem vyvodila patřičné závěry, které jsem zpracovala do grafické podoby.

TEORETICKÁ ČÁST

1 POHÁDKA

Na začátku této kapitoly bych s vámi ráda sdílela slova Marka Hermana, jelikož zastávám stejný názor jako on a pokládám pohádky za nenahraditelnou součást života předškolních dětí. Čím více do hloubky se pohádkami zabývám a přemýšlím o jejich poselstvích, tím většího překvapení se mi dostává.

„Překvapivě mnoho lidí má sklon se dívat na pohádky spatra s takovým tím dospěle shovívavým pohledem. Jako by říkali: no ano, pohádky, ty jsou dobré tak akorát pro malé děti. Tak jim tam něco ve školce přečtete, ať máme doma svatý klid. Pokud si ale dáme trochu času a na pohádky se podíváme podrobněji, zjistíme, že jsou hodně důležitou součástí dětství a přispívají podstatným způsobem ke zdravému psychickému vývoji dítěte. Dokonce o nich můžeme říct, že jsou nenahraditelné.“ (Herman, 2008, s. 159)

Čapek (1931, s. 133) dodává, že: *„Nejstarší teorie pohádky je Platonova: že pohádky jsou povídačky chův.“* Ačkoli pohádky označuje za lidovou pověru, vyzdvihuje je zejména proto, že je možné si s nimi hrát a maskovat díky nim rozumné působení na morálku člověka. Podle něj jsou pohádky nositelem původní lidové tvořivosti a do současnosti v nich přežívají staré hrdinné pověsti a mýty národů.

„Pohádka není pravda ani lež. Pohádka je fantastický příběh, jehož fabule (souhrn popsanych událostí) je ověřena generacemi posluchačů a později čtenářů i diváků. Opakovanou interpretací se příběh ustálil v optimální podobě, která obvykle nepostrádá napětí a v níž nacházíme jistotu, že nakonec i přes mnohé útrapy a nástrahy dobro zvítězí nad zlem, dobré skutky budou po zásluze odměněny a zlé potrestány, stejně jako dobrý člověk dosáhne štěstí a zlý upadne do záhuby, pokud mu není dána možnost nápravy, což obvykle není (nebo k tomu došlo autorským zásahem v pozdějším uměleckém zpracování pohádky).“ (Svobodová a Švejnová, 2011, s. 107)

1.1 Vznik pohádky

Pohádka provází lidstvo životem už od dávných dob. V úplných počátcích však neexistovaly pohádky v psané podobě tak, jak je známe dnes, ale předávaly se ústně z generace na generaci. Své kořeny mají už na počátku dějin lidstva, v předkřesťanské éře. Nejprve se šířily prostřednictvím potulných pohádkářů, kteří chodili z jednoho místa na druhé a svým vyprávěním bavili tehdejší občany. Byli pro obyvatele také jediným zdrojem nejnovějších zpráv a informací ze světa, takže jejich návštěva vždy přilákala i ty ze vzdálených koutů a ze samot. Později, v minulém století, byly hodnotné pohádky zapsány sběrateli. Mezi takové sběratele patří například bratři Grimmové, kteří považovali doslovné znění předávaných příběhů za duchovní bohatství, o které by lidé neměli přijít (Streit, 1992). *„Pod název pohádka se zařazují literární texty, které vznikly na základě rozmanité palety starodávných vyprávění, vstřebávajících při své pouti světem rozličné bájně představy lidstva, nadčasové životní pravdy, zejména věčnou touhu po naplnění dobra, a víru v kouzelnou moc slova.“* (Čeňková, 2006, s. 107)

1.2 Charakteristika vybraných druhů pohádek

V této části charakterizují základní znaky vybraných skupin pohádek, které jsou podstatné pro potřeby výzkumného šetření.

1.2.1 Kouzelná pohádka

Jedná se o fantastické pohádky, jejichž základem jsou dávné představy o světě. V kouzelných pohádkách vystupují nadpřirozené bytosti mnohdy s kouzelnými schopnostmi. Jedná se o čerty, vodníky, víly, obry, trpaslíky, princezny, draky a podobně. Tyto pohádkové bytosti jsou nositeli archetypů, jejichž platnost se prokázala v průběhu historie (Svobodová a Švejdomá, 2011).

1.2.2 Zvířecí pohádka

V těchto pohádkách vystupují zvířata jako lidé a symbolizují lidské vlastnosti. Například v pohádce Budulínek symbolizuje liška lstivost a mazanost, v pohádce Bouda budka zas

reprezentuje medvěd hrubou sílu. Ze zvířecích pohádek plyne jasné poučení a dítě díky nim může poznávat vlastnosti své i ostatních lidí (Svobodová a Švejnová, 2011).

1.2.3 Autorská pohádka

V autorských nebo v autorsky přepracovaných pohádkách jsou kouzelné bytosti často zesměšňovány a ztrácí se jejich původní symbolika. Z čerta, který by měl symbolizovat přírodní sílu, se tak stává jednoduše ošálitelná a legrační postava. Autorské pohádky mohou být pro děti matoucí, protože v nich neplatí, že každé zlo musí být po zásluze potrestáno. Jejich charakteristickým znakem je zmírnění dopadu zlých činů na člověka, jelikož dostane šanci se polepšit. Děti předškolního věku si musí nejdříve upevnit archetypy skutečných významů, teprve poté mohou pochopit humornost obrátů. Ačkoli jsou v současnosti autorské pohádky velmi oblíbené, nedoporučuje se jejich předkládání dětem v předškolním věku (Svobodová a Švejnová, 2011).

1.2.4 Klasická pohádka

Klasické pohádky jsou takové, které se osvědčily svou životností v nadčasové dimenzi. „Klasické pohádky odpovídají na některé základní psychické potřeby rozvíjejících se dětí a souzní s nimi. Většinou na takové potřeby, které nemohou být ovlivněny dobou, v níž děti vyrůstají, které jsou v podstatě stále totožné: například vztah k rodičům, vztah k sourozencům, apod. Dále na potřeby lásky, důvěry v svět, na potřeby poznávání mezilidských vztahů, na potřebu zvládnutí strachu, a především na potřebu rozvíjet pocit životního smyslu.“ (Černoušek, 1990, s. 10) Za pohádky, které jsou časem prověřené a předávané z generace na generaci, považuje Herman (2009) tyto: Červená Karkulka, Popelka, Šípková Růženka, O perníkové chaloupce, Sněhurka, O třech malých prasátkách, Budulínek, O kohoutkovi a slepičce, O hloupém Honzovi a několik dalších.

1.3 Hrdinové v pohádce

V pohádkových příbězích vystupuje celá řada postav, které mají různé funkce. Jedná se například o škůdce, oběť, dárce, nepravého hrdinu či hrdinu (Propp, 1999). Hrdina může mít mnoho podob a tváří. Je to člověk, který jedná ve prospěch všeobecného blaha a překonává svá osobní i místní historická omezení. Opouští svůj každodenní život a vydává se do světa kouzel, nadpřirozených jevů a sil, kde vítězí a vrací se zpět se

schopností konat dobro (Campbell, 2000). Kladný hrdina disponuje všemi dobrými lidskými vlastnostmi, které lze nazývat základními křesťanskými ctnostmi. Jedná se o obětavost, statečnost, pokoru, oddanost, lásku a pravdomluvnost. Protikladem jsou mu zlé, pyšné, zbabělé, lakomé, hloupé či závistivé postavy a symboly zla. Důležitou výchovnou postavou v pohádkách je sluha, který je ponižován a nenáviděn, ale protože vytrvá, nakonec se štěstí obrátí v jeho prospěch (Streit, 1992).

Streit (1992) uvádí sled obrazů, který je společný téměř všem pohádkám a provází hlavního hrdinu jeho životem. Tento sled považuje pro děti za nedocenitelný, protože jim ukazuje spravedlivou morálku a efektivně upevňuje mravnost. Na začátku pohádky jsou staré dobré časy, jejichž harmonie je následně narušena a pohádkový hrdina se odpoutává z ochranného náručí matky a dostává se do zápletky. *„Pohádkoví hrdinové bloudí bez ochrany. Přijdou do tajemného lesa, jsou uvězněni v kamenné věži bez dveří, hrabou se v popelu, propadají staletému spánku nebo dokonce zkamení. Zlato je pryč, všude je jen jed a smrt.“* (Streit, 1992, s. 25) Ačkoli to vypadá, že zlo zvítězilo, nastává vysvobození. Zlo se v dobro obrátí, přichází pomoc a nakonec všechno dobře dopadne.

2 PŮSOBENÍ POHÁDEK NA OSOBNOST PŘEDŠKOLÁKA

„Při hlubším zkoumání pohádek zjistíme, že to nejsou jen líbezná hříčky fantazie pro ukrácení chvilky v dětském pokoji. Jsou to základní kameny lidské duše. Dítě, které má nouzi o pohádky, bude příliš brzo staré a vydáno na pospas vnější realitě. Jeho duševní život a fantazie nebudou mít živnou půdu pro harmonické a radostné bytí jako mají děti, které ve vhodný čas vdechovaly okouzlení z pohádek. Komu se ho dostalo na rtech matky nebo otce, z úst a obličeje učitelky či opatrovnice ve školce, nese ho v sobě jako nadčasový dar formující duši.“ (Streit, 1992, s. 28)

Havlíková (1987, s. 87) doporučuje pracovat s pohádkou opatrně a varuje, že postoj dospělého člověka a dítěte k pohádce se výrazně liší. *„Pro dospělého je pohádka únikem ze světa do idylického řádu, ve kterém je proti zlu spravedlnost. Pro dítě je však pohádka vpádem skutečného světa (dobro i zlo) do jeho dosavadní idyly.“*

Streit (1992) upozorňuje na věk od čtyř do deseti let, kdy jsou pro děti důležité a nenahraditelné vzory kamarádů, rodičů i ostatních lidí, které napodobují a

připodobňují se jim na základě podvědomí. V tomto období se dětská duše formuje především z vnějších a vnitřních obrazů, které dítě přejímá ze svého okolí. Proto na děti v předškolním věku zapůsobí mnohem efektivněji příklady, kterými se dítě nechá nenásilně vést a řídit. Je pro ně přirozené učit se nápodobou ze svého okolí a z toho důvodu přijmou přirozené vzory, zvyky i třeba způsoby řeči lépe než poučování a vysvětlování od rodičů.

Herman (2008) považuje věk do šesti let, tedy předškolní věk, za nesmírně důležitou etapou ve vývoji člověka. V tomto období se podle něj utváří až 85% lidské osobnosti. V pravé hemisféře našeho mozku se nachází centra pocitů, vztahů, vůle, intuice a přesvědčení. Díky příběhům můžeme tuto pravou hemisféru snadno oslovit. Je třeba mít na paměti, že v naší psychice dominuje nevědomí a mezi vědomím a nevědomím existuje přirozený spojovací článek, kterým je symbol.

2.1 Skrytá poselství v pohádkách

Význam pohádek spočívá v souhrnu motivů a symbolů, které v sobě nosí. Tyto motivy mají svou podstatu v nevědomí, proto jim mnohdy přímo nerozumíme (Franz, 2011). Předškolní děti nechápou svět dospělých, který je pro ně chaotický. Pohádky vnáší smysl a řád do jejich životů (Černoušek, 1990).

Malé děti velmi dobře rozumí symbolům, skrytým významům a poselstvím, která pohádky obsahují, ačkoli nám dospělým se mohou zdát na první pohled nesrozumitelná nebo nedůležitá. Na základě nevědomí dokážou děti číst mezi řádky a dešifrovat všechna důležitá poselství. Díky zkušenostem z pohádek pak snadněji překonají různé strachy, úzkosti a problémy, které je v životě potkají. Někdy se dítěti díky pohádkám dokonce podaří vyřešit problém na nevědomé úrovni, aniž by se dítěte vědomě dotkl (Herman, 2008).

Kvalitní příběh nabízí dětem řešení problémů a situací, které jsou pro ně matoucí, nesnižuje jejich těžkosti, vyjasňuje jejich pocity, rozvíjí představivost a v neposlední řadě jim umožňuje vidět sebe sama v dobrém světle i tehdy, když selžou nebo zažijí neúspěch (Bettelheim, 2000). Příběh by měl pozitivně působit na sebedůvěru dítěte a zároveň na jeho důvěru v budoucnost. Kromě vyjasňování pocitů by měl příběh také

obohacovat život dítěte a podporovat rozvoj jeho rozumových schopností (Svobodová, 2010). Problémů, které mohou trápit malé děti, je opravdu mnoho. Může se jednat o sourozeneckou žárlivost, obavy z dospívání či sexuality, o překonání smutku ze ztráty intimního vztahu s matkou, o oidipovské komplexy a mnoho dalších situací, ve kterých si dítě samo neví rady. Pohádky jsou vlastně skryté návody starých generací, které dodávají dětem jistotu, že jsou normální a podobné problémy řeší také ostatní (Herman, 2008).

Děti by měly vědět, že nejrůznější obtíže neodmyslitelně patří k životu a jsou přirozené. Pohádky dávají dětem naději, že pokud budou bojovat proti životním nástrahám a překážkám, pokud vytrvají a postaví se jim čelem, všechno nakonec dopadne dobře. A dobrý konec je jedním z nejvýznamnějších poselství pohádek. Ačkoli mají dospělí tendenci dětské strachy a úzkosti přehlížet nebo zlehčovat, v pohádce jsou brány opravdově a je jim přikládána patřičná váha. S pomocí pohádky se děti mohou zbavit svého napětí z bezpečí pokojíčku, aniž by byly reálně ohroženy. Mohou si vyzkoušet prožít různé negativní emoce (strach, nenávisť, smutek, zlost, závist atd.) prostřednictvím pohádkových hrdinů, aniž by se musely cítit provinile (Herman, 2008).

V pohádkách jde především o pochopení morálních zásad, protože s některými morálními situacemi mají děti ve svém životě malou zkušenost (Havlínová, 1987). Morální symboly a obrazy považuje Streit (1992) pro sedmileté děti za nepostradatelné. V pohádkách bývá dobro a zlo jasně odděleno. Každé zlo je navíc po zásluze potrestáno, což se o chování některých lidí v dnešním světě říct nedá. Zatímco v běžném životě by bylo dítě morálně odsouzeno, kdyby vyslovalo nahlas přání, aby jeho protivného sourozence sežral drak, v pohádce je všechno možné a spravedlivé. Pohádka umožňuje dětem nenávidět, bát se a se zadostiučiněním sledovat a přát někomu kruté tresty. A to bez pocitu viny. V tomto ohledu jsou pohádky nenahraditelné a jedinečné.

Dobro a zlo v pohádkách také ovlivňuje volbu dítěte, jakým člověkem se chce stát. Na základě sympatií a náklonnosti se rozhoduje, s jakým hrdinou se identifikuje. Jestliže je sympatický hrdina dobrým člověkem, dítě se jím s největší pravděpodobností také bude snažit být (Herman, 2008).

V různých pohádkách se často opakují stejné motivy, některé z nich jsou typické téměř pro všechny pohádky. Herman (2008, s. 161) uvádí tyto motivy: *„tři bratři, cesta hlavního hrdiny do světa, bloudění v lese, smrt matky na počátku příběhu a její nahrazení zlou macechou, zakázaná třináctá komnata, mluvící zvířata, znovu a znovu nepoučitelní zloduchové, drak věznící princeznu, kouzelná babička, nejmladší v roli hloupého a podceňovaného, který ovšem nakonec všechny překvapí.*

2.2 Fantazie předškoláka

Když je dítě ještě malé, mezi třetím až pátým rokem, nedokáže rozlišit vnitřní prožitky od těch vnějších. Jeho vnitřní život se vzájemně prolíná s vnějším světem. Svě okolí si takové dítě dokáže přizpůsobit k obrazu svému a doplnit ho o bytosti a další prvky své fantazie. Dětská fantazie dokáže vykouzlit z obyčejných věcí věci neobyčejné. Nabízí dětem vlastní svět, do kterého se můžou schovat, zapomenout na čas a být šťastné. Fantazii projevují děti navenek prostřednictvím hry, zatímco pohádky směřují dovnitř a ovlivňují duši dítěte a jeho vnitřní citový život (Streit, 1992).

Streit (1992, s. 12) se ztotožňuje se slovy německého pedagoga Jean Paula, který ve své učebnici pedagogiky říká: *„Dáte-li dítěti suchou větev, jeho fantazie na ní dá vykvést růžím. Dejte mu lupínek růže a bude po vodě řídit kouzelnou lodičku.“* Ze zkušeností získaných při práci s dětmi předškolního věku mohu tato slova jedinečně potvrdit. Mnohokrát jsem byla překvapena, co všechno dokážou děti vymyslet téměř z ničeho. Už se mi několikrát stalo, že jsem přišla do školky s nějakým nápadem, který jsem považovala za báječný a originální, ale děti mi ho pomohly vylepšit a posunout o mnohem výš na pomyslném žebříčku.

3 TELEVIZNÍ A FILMOVÁ TVORBA PRO DĚTI

3.1 Děti a televize

V dnešní době, kdy je nabídka televizních a filmových pohádek velmi bohatá, může být někdy těžké rozpoznat kvalitní příběh od špatného. Moderní pohádky většinou postrádají předlohu v reálném životě, jejich účelem je zisk a jejich hlubší význam je

nahrazován nejrůznějšími triky a efekty s využitím nejnovějších moderních technologií (Herman, 2008).

Streit (1992) dodává, že na duševní obzor dítěte působí technika stále větším množstvím vizuálních a sluchových vjemů. Dítě se jim buď nedokáže bránit, což vyvolává nervozitu, nebo se proti nim obrní, což vede k vytvoření dispozice k necitlivému, nesdílnému a odtazitému chování. Televizní pořady pro děti mají negativní vliv na předškolní děti zejména proto, že pasivní přihlížení způsobuje pokles iniciativy a jejich duševní svěžesti. Také se může dostavit neklid a pohybová nervozita, což způsobuje problémy se soustředěním. Sledováním televize dochází u dětí k mechanickému zakrnění smyslů, neschopnosti rozehrát si vlastní hru a k poruchám pozornosti. Mnozí rodiče si podle něj neuvědomují negativní vliv falešných a nepřiměřených obrazů, které deformují osobnost dítěte a jeho fantazii. Bezmyšlenkovitě zapnou dětem pohádku v televizi, aby od nich měli chvíli klid, ale už se nezamýšlí nad možnými následky. Zatímco ve filmech jsou dětem prezentovány hotové fotografie a obrázky, při vyprávění a čtení pohádkových příběhů je dán prostor pro vlastní představy a obrázky se tvoří a vyrůstají z vnitřní fantazie dětí.

Streit (1992, s. 19) varuje, že: *„Bude-li současné nekontrolované a beztrestné pustošení dětské fantazie pokračovat, stojíme teprve na počátku řešení problému vykořeněné mládeže.“* K tomu dodává, že: *„Děti našeho věku budou potřebovat čím dál tím více klidu, ticha a dobrosrdečnosti a ne umělé bičování obrazotvornosti, kterým teď také bohužel televize chaotizuje jejich duše.“* (Streit, 1992, s. 18)

3.2 Walt Disney

Jedním z producentů televizních pohádek pro děti, který podle mého názoru nerespektuje specifika dětské psychiky, je Walt Disney. S pohádkami vydávanými pod tímto jménem jsem se setkala již v dětství a provází mě životem dodnes. Určitě si každý dokáže vzpomenout na některé hlavní hrdiny těchto animovaných příběhů - Mickey Mouse nebo třeba Kačera Donalda.

Streit (1992) také nepovažuje obrázky nabízené firmou Walt Disney za odpovídající dětské psychice. Na konkrétních případech ze života lidí ukazuje, že (nejen) pohádky

vydané firmou Walt Disney mají neblahé účinky na duši předškoláka. Pohádky tohoto typu, které autor nazývá pseudopohádkami, jsou plné agrese a mohou například vyvolat opakující se úzkostné sny. Dále odsuzuje křiklavé a výrazné barvy, které škodí dětskému jemnocitu pro barvy. Dává je do protikladu s obrázky s poctivou fantazií, které svými něžnými barvami rozvíjí zdravé cítění. Výhodou podle jeho názoru je, že tyto fantasmagorické příběhy, kde se řeší páté přes deváté, většinou nezůstanou v dětské mysli natrvalo a brzy se jim vytratí z paměti. Černoušek (1990) považuje ilustrace pohádkových knih za vrcholně důležité a jejich tvůrci by se měli snažit, aby rozvíjely obrazotvornost a fantazii dětí. Na dítě podle něj působí trojúhelník, který je tvořen vypravěčem, výtvarníkem a dítětem samotným. Dodává však, že ilustrovat pohádky neznamena kompenzovat fantazii a představivost, ale podporovat ji.

Pro srovnání barevného ladění a celkového grafického zpracování přikládám obrázek Sněhurky a Popelky. Na obr. č. 1 je zachycena Sněhurka a na obr. č. 3 Popelka z produkce Walta Disneye. Na obr. č. 2 je zobrazena ilustrace k pohádce Sněhurka a na obr. č. 4 Popelka z knihy bratří Grimmů.

Obr. č. 1: Sněhurka z produkce Walta Disneye

Zdroj: Google obrázky, 2017

Obr. č. 2: Sněhurka z pohádkové knihy bratří Grimmů

Zdroj: Autor neuveden, 1996

Obr. č. 3: Popelka z produkce Walta Disneye

Zdroj: Google obrázky, 2017

Obr. č. 4: Popelka z pohádkové knihy bratří Grimmů

Zdroj: Autor neuveden, 1996

4 VYPRÁVĚNÍ A ČTENÍ POHÁDEK

Naštěstí si děti díky bujné fantazii a vyprávění či čtení kvalitních pohádek dokážou vytvořit bohatý vnitřní obrazný život. Ačkoli dnešní civilizace postrádá ve většině případů zdravé přírodní obrazy, není duše dítěte díky pohádkovým příběhům ponechána napospas ztechnizovanému světu a nemusí být o tyto zdravé přírodní obrazy ochuzena (Streit, 1992).

Streit (1992) vyzdvihuje vyprávění pohádek, zejména to maminčino, které podle něj nenahradí žádná moderní technika. Televize ani rádio podle něj nedokáže nahradit pohled z očí do očí a společně strávené chvíle při čtení pohádek. Kvalitními a generacemi vyzkoušenými pohádkami lze obohatit duši dítěte, které vyrůstá v moderní společnosti chudé na přírodu a prosycené betonem. Čtením a vyprávěním se u dětí rozvíjí jejich myšlenkové schopnosti. Pohádky vnáší radost do života dětí, povzbuzují jejich duševní život a zabraňují tomu, aby se staly citově chudé a vnitřně otupělé. *„Pravidelné čtení pohádek v obvyklou dobu může vést až ke vzniku hladivého rituálu. Hladivý rituál je jakákoli vlídná činnost, která se pravidelně opakuje a má tak blahodárny vliv na vyživování našich vztahů.“* (Herman, 2008, s. 165)

Zde bych chtěla poznamenat, že i některé kvalitní pohádky od uznávaných autorů nemusí být vždy vhodné pro děti v předškolním věku. Záleží však na tom, jak je

vyprávíme a jakým způsobem je dětem předkládáme. Streit (1992) doporučuje kruté situace a momenty nahánějící strach příliš nezdůrazňovat a nerozvádět. Je potřeba mít na paměti, že krutosti slouží k překonání a potrestání symbolů zla a vyprávění pohádky bychom tomu měli přizpůsobit. V pohádkách nejde o lidi z masa a kostí, ale ničeny jsou podoby zla a temných sil, proto není vhodné vyprávět a líčit tyto věci příliš naturalisticky.

„Jednu pohádku můžeme podat dvěma způsoby pro citově různě založené děti. Učitelka bude jinak vyprávět ve třídě, kde převažují dívky, a jinak ve třídě složené převážně z nezbedných kluků; maminka jinak svému melancholickému miláčkovi a jinak vznětlivému vzteklounovi. Dítě předškolního věku je plně závislé na vyprávění pohádek. Když mu je budeme správně vyprávět, bude je později také správně číst – to znamená číst v pravé pohádkové náladě, která se rodí z údivu.“ (Streit, 1992, s. 36)

5 DRAMATICKÁ VÝCHOVA V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Při práci s předškolními dětmi v mateřské škole se dramatické výchově jen těžko vyhneme. Někdy si to možná ani neuvědomíme, protože díky integrovanému přístupu ke vzdělávání, který nařizuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, bychom měli děti rozvíjet ve všech oblastech a nabízené činnosti by se měly vzájemně prolínat.

Dle Svobodové a Švejdvé (2011) má spontánní dětská hra k metodám dramatické výchovy velmi blízko a uvádí několik výhod, které dramatická výchova přináší. Umožňuje dětem být aktivní, učit se a rozvíjet se na základě zkušenosti a prožitku, objevovat, experimentovat a improvizovat. Nabízí prostor pro tvořivost a možnost vstupovat do různých rolí, proto mají metody dramatické výchovy velmi blízký vztah také s metodami divadelními. Ve fiktivních situacích se děti cítí bezpečně, jelikož se netýkají jich samotných, ale jiných lidí, dětí, zvířat, rostlin či věcí. V neposlední řadě se autorky zmiňují o významu dramatické výchovy pro rozvoj partnerství, kooperace a vzájemné pomoci.

A čím se odlišují metody dramatické výchovy od metod ostatních? Jak od sebe můžeme jednotlivé výchovy a jejich metody rozpoznat? Svobodová a Švejdvá tvrdí,

že: „K tomu, abych mohla určitou dramatickou metodu bezpečně použít, potřebuji, abych si ji sama vyzkoušela v praxi jako hráč. Metody dramatické výchovy přináší dětem prožitky, které mohou velmi účinně poučit, ale i psychicky zranit. Aby nastala varianta dítěti prospěšná, je třeba znát úskalí metody, techniky či hry a vědět, na co si dát pozor.“ (Svobodová a Švejnová, 2011, s. 70)

5.1 Metody a techniky dramatické výchovy

V oblasti dramatické výchovy se názory na terminologii pojmů metoda a technika značně liší mezi jednotlivými autory.

Jelikož se v praktické části při práci s pohádkou zaměřuji zejména na narativní techniky dramatické výchovy, považuji za důležité zmínit a blíže specifikovat především tři techniky, které jsou podle mého názoru nepostradatelné při práci s předškolními dětmi, jsou u nich oblíbené a tedy i efektivní. Jedná se o narativní pantomimu, simultánní pantomimickou ilustraci a hru v roli.

5.1.1 Narativní pantomima

Narativní pantomima je součástí širokého okruhu pantomimických technik a metod. Vychází z dětské hry, kdy děti spontánně znázorňují činnosti jiných lidí. Proto je tato technika velmi blízká předškolním dětem a její zařazení do aktivit v mateřské škole je vhodné a nenásilné. Díky této technice děti zapojují nejen verbální paměť, ale také paměť tělovou a pohybovou. Lépe si tak zapamatují vyprávěný děj a pochopí souvislosti na základě vlastního, hlubšího prožitku. Narativní pantomima je propojením narace (vyprávění) a pantomimického zobrazování vyprávěného (příběhu, pohádky nebo také zpívaného děje). Díky tomu, že vyprávěný děj předvádí celá skupina dětí, mohou jednotlivci pozorovat rozdílné způsoby zobrazení u ostatních, snáze odbourají stud a zapojí se do činnosti. Podstatné je, aby vybraný příběh nabízel dostatečné množství situací a momentů pro pantomimické zobrazení, případně je možné konkrétní text předělat a rozvinout tak, aby přinášel prostor pro další aktivity (Svobodová a Švejnová, 2011).

5.1.2 Simultánní pantomimická ilustrace

„Simultánní neboli souběžnou ilustraci používáme k ilustrování říkadel, rituálů, písniček s funkcí rituálů, můžeme s ní ilustrovat krátké vyprávění, které nás ve fixovaném nebo částečně fixovaném tvaru přenese do fiktivního prostředí, v němž se budeme dále pohybovat.“ (Svobodová a Švejdová, 2011, s.74)

Tato technika je součástí narativní pantomimy, jedná se o její podoblast. Rozlišuje se spontánní pantomimická ilustrace a fixovaná pantomimická ilustrace. Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že počáteční spontánní pohyby se opakováním fixují a na závěr získáme fixovaný tvar. Ten pak můžeme využít například při vystupování na školní besídce pro rodiče. Přejít z pantomimické ilustrace z formy improvizované do fixované však nemusí nutně nastat. Záleží na našem záměru. Pokud chceme vytvořit fixovaný tvar, neměli bychom zapomenout na vlastní iniciativu dětí, na jejich nápady a návrhy. Předškolní děti více baví provádět takové aktivity, na jejichž vzniku se podílely, do nichž vložily své nápady (Svobodová a Švejdová, 2011).

5.1.3 Hra v roli

Hra v roli je dramatická metoda, která vychází ze spontánní dětské hry. V případě, že dítě svobodně přistoupí na hru v roli a přijme ji, dá v ní najevo svou spontaneitu a jeho chování je ovlivněno nejen danou rolí, ale také dítětem samotným a jeho osobností. Při hře v roli je tak dítě současně samo sebou. (Svobodová a Švejdová, 2011)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 VÝZKUMNÝ PROJEKT

6.1 Téma

Tématem výzkumného projektu jsou pohádky ve světě předškolního dítěte. Výzkumným šetřením chci zjistit preference současných předškolních dětí v oblasti pohádek a význam interaktivního prožití vybrané klasické pohádky na změnu v jejich oblíbenosti u dětí. Chci poukázat na význam kvalitních pohádek a jejich skrytých symbolů pro současné předškolní dítě. Vzhledem k aktuálnosti problematiky vlivu masmédií chci navrhnout a realizovat projekt, který děti zaujme, umožní jim hlubší vhled do klasických pohádek a jejich pochopení na základě vlastního prožitku.

6.2 Výzkumný problém

Jaké pohádky a pohádkové hrdiny předškolní děti upřednostňují a jaký vliv může mít interaktivní prožití klasické pohádky na jejich preference?

6.3 Cíl projektu

Cílem projektu je zjistit nejoblíbenější pohádku a pohádkového hrdinu dětí předškolního věku a na základě interaktivního prožití vybrané klasické pohádky se zejména narativními technikami pokusit ovlivnit jejich preference.

6.4 Výzkumné otázky

- Jaké pohádky jsou nejoblíbenější u dětí předškolního věku?
- Jaké hrdiny upřednostňují současné děti v předškolním věku?
- Jaký vliv mají masmédiá na volbu oblíbené pohádky a oblíbeného hrdiny dětí?
- Je možné ovlivnit názory a preference předškoláka na základě interaktivního prožití pohádky v mateřské škole?

6.5 Metodika

V rámci výzkumného šetření provedu kvantitativní výzkum, kdy budu prostřednictvím rozhovorů s předškolními dětmi zjišťovat jejich preference v oblasti pohádek. Na

základě vyhodnocení rozhovorů pak navrhnu a realizuji aktivity, které umožní dětem hlubší vhled do jedné z klasických pohádek a její pochopení na základě vlastního prožitku. Po realizaci projektu s odstupem minimálně jednoho týdne budu rozhovory s dětmi opakovat a zjišťovat, zda mělo interaktivní prožití klasické pohádky vliv na její oblíbenost nebo děti setrvávají stále u stejných idolů. Výzkum bude realizován nejméně s dvaceti dětmi staršími pěti let.

Odpovědi každého osloveného dítěte budou obodovány podle předem stanovené škály a zaznamenány do tabulky. Díky tomu budou přehledně zpracované odpovědi u každého dítěte a bude jasně patrný rozdíl v odpovědích před a po realizaci projektu. Zároveň bude u každého dítěte vypracován analytický příběh, díky kterému bude možné blíže nahlédnout do života jednotlivých předškoláků a jejich individuálních zvláštností. Získané informace se pokusím zobecnit a vyvodit odpovídající závěry

6.6 Realizace projektu

Jelikož pracuji jako učitelka v Mateřské škole I. v Nýřanech a popis mé třídy odpovídá potřebám výzkumu, rozhodla jsem se výzkumný projekt zrealizovat právě s nimi – s dětmi od Večerníčka.

6.6.1 Charakteristika třídy

Ve třídě U Večerníčka se ve všední dny setkávají dvě paní učitelky a 24 dětí, z toho 14 chlapců a 10 dívek. Prostor a podmínky si ve třídě vyčarují, jak zrovna potřebují. Tak mohou v klidu malovat, modelovat, konstruovat, stavět, objevovat, přemýšlet, vymýšlet a hlavně si hrát.

6.6.2 Charakteristika školy a ŠVP

Mateřská škola I. je situována na okraji menšího města s názvem Nýřany. Poloha budovy školky je podle mého názoru velmi výhodná, jelikož se nachází v blízkosti lesa, polí, zahrádek, potoka, náměstí, nádraží a dalších zajímavých míst. Tato výhodná pozice školky umožňuje dětem zkoumat a pozorovat přírodu, zvířata, rostliny, lidi, technické stavby a další zajímavé objekty a situace na základě přímého prožitku. Okolo školky byla nově vybudována zahrada ekologického typu, kde se nachází dvě

pískoviště, různé průlezky a skluzavky, lanová dráha, jezírko, rozhledna, dřevěné domečky, amfiteátr a další nejrůznější zákoutí, kde si děti rády hrají.

Jedná se o pětitřídní mateřskou školu, přičemž jedna ze tříd se nachází na odloučeném pracovišti u školní jídelny. Jednotlivé třídy jsou pojmenované podle pohádek a pohádkových postav. Celým rokem provází děti housenka Madlenka.

Název ŠVP

Na svět přišla housenka, jmenuje se Madlenka, kolem nás je velký svět, pojď si o něm vyprávět.

6.6.4 Pohádka o Zlatovlásce

Pro samotnou práci s dětmi jsem se rozhodla zvolit pohádku Zlatovláska, jelikož patří mezi méně známé klasické pohádky a nabízí celou řadu momentů, ve kterých je zajímavé příběh pozastavit a zahrát si na něj. Dále pohádka nabízí kladného ženského i mužského hrdinu, kteří konají dobré činy a je pravděpodobné, že se Jiřík a Zlatovláska stanou životními vzory mnohých chlapců a dívek.

Dětem byla předkládána pohádka o Zlatovlásce v podání Karla Jaromíra Erbena (1989), jejíž obsah je následující. Celé znění pohádky je uvedeno v **Příloze č. 1**.

Jiřík pracuje jako kuchař v královské kuchyni. Jednoho dne má pro něj král zvláštní úkol, uvařit mu podivnou rybu, aniž by ji ochutnal. Pokud to nedodrží, přijde prý o život. Jiřík neví, že se jedná o kouzelného hada, kterého darovala králi neznámá stařena. Kdo hada ochutná, porozumí řeči zvířat. A protože údajná ryba je vážně nezvyklá a Jiřík je zvědavý, poruší slib a ochutná. Král dostane podezření, že Jiřík rozumí zvířatům, což se mu nakonec definitivně potvrdí, když Jiřík přelije pohár při nalévání vína. Jako možnou záchranu nabízí Jiříkovi, aby mu přivedl pannu se zlatými vlasy jako jeho nastávající manželku. Protože Jiřík si v dané situaci nemůže příliš vybírat, vydá se na cestu za Zlatovláskou.

Nebyla by to ale pravá pohádka, aby se hlavnímu hrdinovi nepříhodovalo něco zajímavého. Jiřík na své cestě zažívá různé situace, ve kterých se zachová jako správný hrdina a zachrání hořící mraveniště, malé krkavce a zlatou rybu. Všichni mu slibují

pomoc, až ji bude potřebovat. Když Jiřík dorazí do křišťálového zámku, nabídne mu zdejší král svou dceru Zlatovlásku pod podmínkou, že splní tři úkoly. Jiřík souhlasí a při plnění úkolů mu pomáhají zvířata, která předtím zachránil. Mravenci mu nasbírají rozsypané perly v trávě, zlatá ryba mu přinese princeznin prsten a krkavci mu pomohou při shánění živé a mrtvé vody. Nakonec cesta za Zlatovláskou vrcholí úkolem rozpoznat ji mezi dvanácti zahalenými postavami jí a jejích sester. Díky mouše, kterou Jiřík zachránil při shánění mrtvé a živé vody ze spárů pavouka, se mu podaří zvolit správnou dívku a může si ji odvézt domů ke svému králi.

Ten může na Zlatovlásce oči nechat a nařídí Jiříka popravít. Zlatovláska si ho ale od krále vyžádá jako dar a zamilovaný král souhlasí. Zlatovláska nakape na Jiříka nejprve mrtvou vodu, aby mu hlava zpátky přirostla k tělu. Poté ho pokape živou vodou a Jiřík obživne ještě krásnější než dřív. Závistivý král chce být také mladý a krásný, nechá se zabít a nařídí sloužícím, aby ho poté oživil kouzelnou vodou. Nezná však správné pořadí a zemře. Protože v království není nikdo moudřejší než Jiřík, který rozumí řeči zvířat, stane se králem a se Zlatovláskou žijí šťastně až do smrti.

6.6.5 Příprava tematického celku

V přípravě je citován text pohádky Zlatovláska z knihy „České pohádky“ od K. J. Erbena (1989, s. 65 - 73), který slouží jako opora pro dodržení děje, a jehož znění je dětem předkládáno jazykově upravené (bez archaismů).

Hlavní cíl

- Seznámit děti s pohádkou formou aktivního a prožitkového učení a sledovat, jak se promění jejich postoj k této pohádce

Dílčí cíle dle RVP PV (2016)

- Rozvoj pohybových a manipulačních dovedností, koordinace ruky a oka, rozvoj jemné motoriky
- Rozvoj a užívání všech smyslů, zdokonalování sluchové a zrakové diferenciacce
- Rozvoj paměti, pozornosti, fantazie a tvořivosti – tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních, rozvoj slovní zásoby a rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální – dramatické, výtvarné, hudební, pohybové
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem, rozvoj kooperativních dovedností
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách, o vhodném i nevhodném chování lidí a pohádkových postav, identifikace s kladnými hrdiny a dalšími bytostmi z pohádky
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Výstup

- Dítě zná pohádku Zlatovláska, vyjmenuje postavy a podílí se na jejím vyprávění

Činnosti

- prohlížení knihy K. J. Erbena, četba úryvku z pohádky „Zlatovláska“

Byl jeden král, a byl tak rozumný, že i všem živočichům rozuměl, co si povídali. A poslouchajte, jak se tomu naučil. Přišla k němu jednou nějaká stará babička, přinesla mu v košíku hada a povídá, aby si ho dal ustrojit: když ho sní, že bude všemu rozumět, co které zvíře v povětrí, na zemi i ve vodě mluví. Tomu králi se to líbilo, že bude umět, co nikdo neumí, dobře babičce zaplatil a hned poručil sloužícímu, aby mu tu rybu k obědu připravil: „Ale,“ prý, „ať ji ani na jazyk nevezmeš, sic mi to svou hlavou zaplatíš!“

- hra Na krále – Král sedí na trůně a poroučí, co mají děti vařit, všechno ochutnává, ale nic mu není dost dobré a nad vším se ofrňuje.
- diskusní kruh – Je možné vařit a neochutnat? Jaký byl ten král? Proč si to myslíš?

Jiříkovi, tomu sloužícímu, bylo divné, proč mu to král tak tuze zapověděl. „Jakživ jsem takovou rybu neviděl,“ povídá sobě sám, „vypadá zrovna tak jako had! A jaký by to byl

kuchař, aby ani neokusil, co strojí?“ Když to bylo upečeno, vzal koustíček na jazyk a pochutnával.

- jazyková rozcvička – pochutnáváme si na hadovi (gymnastika mluvidel, hybnost jazyka)

Vtom slyší kolem uší něco bzučet: „Nám taky něco! Nám taky něco!“ Jiřík se ohlíží, co to, a nevidí než několik much, co v kuchyni lítaly. Tu zas venku na ulici někdo siplavě volá: „Kampák? Kampák?“ A tenčí hlasy odpovídají: „Do mlynářova ječmene, do mlynářova ječmene.“ Jiřík koukne oknem a vidí housera s hejnem hus. „Aha,“ povídá, „taková je ta ryba?“ Už věděl, co je.

- hra Na mouchy – Děti létají a bzučí. Učitelka v roli Jiříka dá zvukový signál a chodí od mouchy k mouše. Ta, které se dotkne a řekne: „Co mi povíš, moucho?“, má za úkol říct nějakou novinu – vysvětlení pojmu novina.

Čerstvě vstrčil ještě jeden drobet do úst a pak hada donesl králi, jako by nic nebylo. Po obědě poručil král Jiříkovi, aby mu osedlal koně, že se chce projet, a on aby ho doprovázel. Král jel napřed a Jiřík za ním.

- hudební pohybová hra – Na koníky - jízda „na koni“ do rytmu písničky „Já mám koně“, zpěv písničky, král (nejprve učitelka, poté se vystřídají děti) jede jako první a za ním ostatní koníci v zástupu – klus přísunný různými směry

Když jeli po zelené louce, poskočil Jiříkův kůň a zařehotal: „Hohohoho, bratře, mně je tak lehko, že bych chtěl přes hory skákat!“. „Což je o to,“ povídá druhý, „já bych taky rád skákal, ale na mně sedí starý; skočím-li, svalí se na zem jako měch a srazí vaz.“

- hra Na dostihy

„Ať si srazí, co z toho?“ řekl Jiříkův kůň, „místo starého budeš nosit mladého.“ Jiřík srdečně se té rozmluvě zasmál, ale jen tak potichu, aby král nevěděl. Ale král taky dobře rozuměl, co koníci povídali, ohlídl se, a vida, že se Jiřík směje, ptá se: „Čemu se směješ?“ „Ničemu, královská Jasnosti! Jen mi tak něco připadlo,“ vymlouval se Jiřík. Starý král však už ho měl v podezření a koňům už taky nedůvěřoval; obrátil a zas domů.

- jízda „na koních“ stejným způsobem v rytmu písničky zpět na zámek

Když přijeli do zámku, poručil král Jiříkovi, aby mu nalil do sklenice vína: „Ale tvá hlava za to,“ povídá, „jestliže nedoleješ anebo přeleješ!“ Jiřík vzal konvici s vínem a leje.

- nalévání vína do poháru – Děti se snaží samostatně nalít víno (šťávu) do plastového poháru a nepřelít. Po pohybové aktivitě se tak mohou napít a naučí se udržovat čistotu při nalévání pití – není to úplně jednoduché, obzvlášť do vratkého plastového pohárku.

Vtom přiletěli oknem dva ptáčekové; jeden druhého honil, a ten, co utíkal, měl tři zlaté vlasy v zobáčku. „Dej mi je,“ povídá ten jeden, „však jsou moje!“ „Nedám, moje jsou! Já si je zdvihl.“ „Ale já je viděl, jak upadly, když se zlatovlasá panna česala. Dej mi aspoň dva.“ „Ani jeden!“ Tu ten druhý ptáček za ním, a ty zlaté vlasy pochytil. Když se tak o ně letmo tahali, zůstal každému v zobáčku jeden, a třetí zlatý vlas upadl na zem, jen to zazvonilo. Tom se Jiřík po něm ohlídl a přelil. „Propadls mi životem!“ vykřikl král. „Ale chci s tebou milostivě naložit, když té zlatovlasé panny dobudeš a přivedeš mi ji za manželku.“ „Co měl Jiřík dělat? Chtěl-li svůj život zachovat, musil pro pannu, ačkoli ani nevěděl, kde ji hledat.

- výroba meče ze srolovaných novin pro Jiříka na cestu (kluci) nebo korunky pro Zlatovlásku (holky) - vystřihování, nalepování třpytivých odstřížků (diamanty)
- stavba zámků z různých věcí dle nápadů dětí – molitanové kostky, stavebnice, bílé desky, židle, deky, krabice,...
- jízda na koni pro Zlatovlásku – Protože nás čeká dlouhá cesta, musíme zkontrolovat koníkům podkovy, aby je nebolely nohy a aby nám při cestě krásně hrály do kroku
- ukázka podkovy – tvar, materiál atd.
- asociační kruh – Co by to mohlo být, kdyby to nebyla podkova?
- hra na víčka od přesnídavek (podkovy) – každý dostane dvě víčka, mačkání jejich středu nejprve palci u rukou, poté podkovy nasadíme koníkům na nohy - šlapání na víčka zlehka patami, zpěv písničky *Já mám koně*, doprovod hrou na víčka do rytmu

Přijel k černému lesu, a tu pod lesem u cesty hořel keř; zapálili jej pasáci. Pod keřem byl mravenčí kopec, jiskry na něj padaly a mravenci se svými bílými vajíčky sem tam utíkali. „Och pomoz, Jiříku, pomoz!“, volali žalostně, „uhoříme, i naši mladí ve vajíčkách.“

- Co měl Jiřík udělat? Jak mohl mravencům pomoci?
- hra Na hasení ohně – Děti nosí z moře kapky vody (natrhají proužky modrého papíru na kousky) a pokrývají jimi oheň (červený papír).

„Až budeš toho potřebovat, vzpomeň si na nás a taky ti pomůžem.“ Potom jel tím lesem a přijel k vysoké jedli. Na vrchu na jedli bylo krkavčí hnízdo a dole na zemi dvě krkavčata pištěly a nařikaly: „Oteč i matka nám uletěli; máme si samy potravu hledat, a my ubohá písklata ještě lítat neumíme! Och pomoz, Jiříku, pomoz! Nasyť nás, sic umřeme hladem.“

- vymyšlení řešení, jak by mohl Jiřík mláďata nasytit (výběr nejlepšího řešení pro rozehrání)

„Až budeš toho potřebovat,“ krákoraly vesele, „vzpomeň si na nás, a taky ti pomůžem.“ Potom dál už musil Jiřík pěšky.

- chůze v černém lese – ve dvojicích, jedno dítě vede kamaráda se zavázanýma očima (využití druhé části třídy oddělené závěsem, kde se dá zatáhnout a místnost potemní)
- využití modré plachty - moře

Šel dlouho, dlouho lesem, a když konečně z lesa vycházel, viděl před sebou daleké široké moře. Na břehu kraj moře dva rybáři spolu se hádali. Chytili velikou zlatou rybu do sítě, a každý chtěl ji mít sobě sám. „Má je síť, má je ryba!“ A druhý na to: „Málo by ti tvoje síť byla platná, kdyby mé lodi a mé pomoci nebylo.“ „Až podruhé zas takovou chytíme, bude tvá.“ „Ne tak! Ty na druhou počkej a tuhle mi dej.“ „Já vás porovnáám,“ povídá Jiřík. „Prodejte mi tu rybu, dobře vám ji zaplatím, a peníze rozdělte mezi sebe napolovic.“ I dal jim za ni všechny peníze, co měl od krále na cestu, nic si nenechal.

- počítání penízků od Jiříka, rozdělení na dvě poloviny tvořením dvojic – Jak se to nejlépe udělá, aby si rybáři rozdělili spravedlivě odměnu za zlatou rybu?

Rybáři byli rádi, že tak dobře prodali, a Jiřík pustil rybu zas do moře. Vesele zašpláchala vodou, pohroužila se a pak nedaleko břehu ještě jednou vystrčila hlavu: „Až mne, Jiříku, budeš potřebovat, vzpomeň si na mne, odsloužím se ti.“ A poté se ztratila. „Kam jdeš?“

ptali se rybáři Jiříka. „Jdu svému pánu, starému králi, pro nevěstu, pro zlatovlasou pannu, a nevím ani, kde ji hledat.“ „Och, o té ti dobře můžem povědít,“ řekli rybáři, „je to Zlatovláska, dcera králova z křišťálového zámku tamhle na tom ostrově. Každý den ráno, když se rozednívá, rozčesává své zlaté vlasy; jde záře od nich po nebi i po moři. Chceš-li, sami tě tam na ten ostrov dovezem, protože nás tak dobře porovnal. Měj se však na pozoru, abys pravou pannu vybral; dvanáct je panen, dcer královských, ale jen jedna má zlaté vlasy.“

- výroba zámeckých portrétů - kresba Zlatovlásky nebo některé z jejích sester tuší do rámečku (z papírového táčku), vykreslení pastelkami, potření třpytivým lepidlem
- plavba po moři ke křišťálovému zámku – Děti nasednou na loďku (žíněnky na rozložené modré plachtě) a pádlují společně k ostrovu – pohyby paží před sebe a k sobě, střídání předklonu a záklonu – je potřeba dělat stejné pohyby, jinak bychom mohli couvat nebo se točit dokola – spolupráce.
- doprovod písní z filmu „Zlatovláska“ (režie Vlasta Janečková, hudba Angelo Michajlov) – „Ved’ mě loďko ke břehu“
- A pak Jiřík uviděl křišťálový zámek. Byl opravdu nádherný a celý se třpytil. Chcete vidět, jak ten zámek vypadal?
- pracovní list - Kdo chce křišťálový zámek vidět, musí spojit tečky na papíře a zámek se mu ukáže (koordinace ruky a oka). Vykreslování zámku pastelkami podle vlastní fantazie, potření třpytivým lepidlem.

Když byl Jiřík na ostrově, šel do křišťálového zámku prosit krále, aby svou zlatovlasou dceru dal jeho panu králi za manželku. „Dám,“ řekl král, „ale musíš ji vysloužit: musíš za tři dni tři práce udělat, co ti uložím, každý den jednu. Zatím si do zítřka můžeš odpočinout.“ Druhý den ráno povídá mu král: „Má Zlatovláska měla tkanici drahých perel; tkanice se přetrhla a perly se vysypaly do vysoké trávy na zelené louce. Ty perly všechny musíš sebrat, aby ani jedna nechyběla.“ Jiřík šel na tu louku, byla daleká široká, klekl do trávy a začal hledat. Hledal, hledal od rána do poledne, ale ani perličky neviděl. „Och, kdyby tu byli moji mravenci, ti by mi mohli pomoci!“ „Však tu jsme, abychom ti pomohli,“ řekli mravenci, kde se vzali, tu se vzali, ale kolem něho se jen hemžili. „Co potřebuješ?“ „Mám perly sebrat na té louce, a nevidím ani jedné.“ „Maličko jen počkej,

my je za tebe seberem.“ A netrvalo dlouho, snesli mu z trávy hromádku perel, nepotřeboval než na tkanici navlíkat. A potom, když už chtěl tkanici zavázat, přikulhal ještě jeden mraveneček, byl chromý, noha mu tehdy uhořela, když u nich hořela, a křičel: „Počkej, Jiříku, nezavazuj, nesu ještě jednu perličku!“

- PH „Na mravence“ – přenášení korálků kolíčkem na prádlo ze zelených dek na druhou stranu třídy, kde je učitelka navléká.

Když Jiřík ty perly králi přinesl a král je přepočítal, ani jedna nechyběla. „Dobřeš udělal svou věc,“ povídá, „zejtra ti dám jinou práci.“ Ráno Jiřík přišel a král jemu řekl: „Má Zlatovláska koupala se v moři a ztratila tam zlatý prsten, ten musíš najít a přinést.“ Jiřík šel k moři a chodil smutně po břehu; moře bylo čisté, ale tak hluboké, že nemohl ani dna dohlédnout, a což teprve na dně vyhledat prsten! „Och, kdyby tu byla má zlatá ryba, ta by mi mohla pomoci!“ Vtom se něco v moři zablesklo a z hlubiny na vrch vody vyplynula zlatá ryba: „Však tu jsem, abych ti pomohla; co potřebuješ?“ „Mám v moři najít zlatý prsten, a nevidím ani dna.“ „Teď právě jsem potkala štiku rybu, nesla zlatý prsten na ploutvi. Maličko jen počkej, já ti jej přinesu.“

- motivační cvičení „Na moře“ s využitím velké modré plachty – Zatímco bude ryba shánět zlatý prsten, my se můžeme podívat, jak to u takového moře vypadá (držení plachty v kruhu, pohyby nahoru a dolu – malé a velké vlnky, podlézání pod plachtou – výměna dvojic, podlézání plachty různými směry za vedoucím dítětem – rybičky).
- relaxace – odpočinek přikrytí plachtou, poslech relaxační hudby

A netrvalo dlouho, vrátila se z hlubiny a přinesla mu štiku i s prstenem. Král Jiříka zas pochválil, že dobře svou věc udělal; a potom ráno mu třetí práci uložil: „Chceš-li, abych svou Zlatovlásku tvému králi dal za manželku, musíš jí přinést mrtvé a živé vody; budeť jí potřeba.“ Jiřík nevěda, kam se pro tu vodu obrátit, šel nazdařbůh kudy tudy, kam ho nohy nesly, až přišel do černého lesa: „Och, kdyby tu byli moji krkavci, snad by mi pomohli!“ Tu se mu nad hlavou cosi šustlo, a kde se vzali, tu se vzali dva krkavci: „Však tu jsme, abychom ti pomohli. Co chceš?“ „Mám přinést mrtvé a živé vody, a nevím, kde ji hledat.“ „O té my dobře víme. Maličko jen počkej, my ti ji přinesem.“ A za malou chvíli

přinesli Jiříkovi každý jednu tykvici plnou vody: v jedné tykvici byla živá voda, v druhé mrtvá. Jiřík byl rád, že se mu tak dobře poštěstilo, a pospíchal k zámku. Kraj lesa viděl od jedle k jedli rozpjatou pavučinu, prostřed pavučiny seděl veliký pavouk; cucal mouchu. Jiřík vzal tykvici s mrtvou vodou, postříkl pavouka, a pavouk svalil se na zem jako zralá višně, byl mrtev. Potom postříkl mouchu z druhé tykvice živou vodu a moucha začala sebou házet, vyškrábala se z pavučiny ven a fuk do povětří. „Tvé štěstí, Jiříku, žeš mě vzkřísil,“ bzučela mu kolem uší, „však beze mne sotva bys uhodl, která z dvanácti je Zlatovláska.“

- výroba pavučiny – kutálení klubička v kruhu, prohlížení z různých úhlů
- hra „Na mouchu v pavučině“ – Děti běhají v prostoru třídy jako mouchy a bzučí, reagují na signál bubínku a pokyn učitelky – např. jedna noha, dvě ruce a noha, břicho, zadeček – mohou se dotknout podlahy (pavučiny) pouze jmenovanou částí/částmi těla.

Když král viděl, že Jiřík tu třetí věc taky dokázal, řekl, že mu svou zlatovlasou dceru dá. „Ale,“ prý, „musíš si ji sám vybrat.“ Potom ho vedl do jedné veliké síně, tam uprostřed byl kulatý stůl a kolem stolu sedělo dvanácte krásných panen, jedna jako druhá; ale každá měla na hlavě loktušku dlouhou až na zem, bílou jako sníh, takže nic nebylo vidět, jaké má která vlasy. „Tuhle jsou mé dcery,“ povídá král; „uhodneš-li, která z nich je Zlatovláska, získal jsi ji a můžeš ji hned s sebou odvést; pakli neuhodneš, není ti souzena, musíš odejít bez ní.“

- hra „Kdo je Zlatovláska?“ – Kdo z kamarádů je pod závojem?
- dokončení pohádky a zhodnocení postav

Jiřík byl v největší ouzkosti, nevěděl, co si počít. V tom zašeptalo mu cosi do ucha: „Bz-bz! Jdi okolo stolu, já ti povím, která to je.“ Byla to moucha, co ji vzkřísil Jiřík živou vodou. „Tahle panna to není – ta taky ne – ta taky ne- tahle je Zlatovláska!“ „Tuto dceru mi dej!“ vykřikl Jiřík, „tu jsem vysloužil svému pánu.“ „Uhodls,“ řekl král, a panna hned taky vstala od stolu, odhrnula loktušku a zlaté vlasy plynuly jí hustými prameny z hlavy až na zem, a bylo od nich tak jasno, jako když ráno slunéčko vyjde, až Jiříkovi oči zacházely. Potom dal král na cestu své dceři, jak se sluší a patří, výbavu a Jiřík odvezl ji

svému pánu za nevěstu. Starému králi se oči jiskřily a poskakoval radostí, když Zlatovlásku viděl, a hned poručil, aby se přípravy dělaly k svatbě. „Chtěl jsem tě sice dát oběsit pro tvou neposlušnost, aby tě krkavci snědli,“ povídá Jiříkovi; „ale žes mi tak dobře posloužil, dám ti jen sekyrou hlavu srazit a pak tě dám počestně pochovat.“ Když Jiříka odpravili, prosila Zlatovláška starého krále, aby jí toho mrtvého služebníka daroval, a král nemohl to své zlatovlasé nevěště nijak odepřít. Potom ona srovnala hlavu Jiříkovi k tělu, pokropila ho mrtvou vodou a tělo srostlo s hlavou, takže po ráně ani památky nezůstalo; pak ho pokropila živou vodou a Jiřík zase vstal, jako by se byl znovu narodil, čerstvý jako jelen a mladost jen se mu z tváře svítila. „Och, jak jsem to tvrdě spal!“ povídá Jiřík a mnul si oči. „Ba věru, tvrdě jsi spal,“ řekla Zlatovláška, „a kdyby mne nebývalo, na věky věků by ses byl neprobudil!“

- hra „Na mrtvou a živou vodu“ – reakce na nízký a vysoký tón klavíru, ztvárnění pohyby těla, improvizace

Když starý král viděl, že Jiřík zas ožil, a že je mladší a krásnější, než prve byl, rád by byl taky tak ještě zas omládl. Hned poručil, aby ho taky stáli a pak tou vodou pokropili. Stáli ho a kropili živou vodou pořád, až ji všecku vykropili, ale hlava nijak mu nechtěla k tělu přirůst; potom teprv začali mrtvou vodu kropit, a v okamžení přirostla; ale král byl zase mrtev, protože už neměli živé vody, aby ho vzkřísili. A poněvadž království bez krále nemohlo být a nikoho tak rozumného neměli, aby všem živočichům rozuměl jako Jiřík, udělali Jiříka králem a Zlatovlásku královnou.

- závěrečný bál na křišťálovém zámku – taneční improvizace na CD s písničkami z pohádek a s klasickou hudbou (Mozart, Bach atd.), tanec v párech, napodobování tanečních kroků, slavností přípitek a hostina (děti můžou přijít ve slavnostním obleku princezny nebo prince)

Náměty na ranní hry

- prohlížení encyklopedií a knih o zvířatech, o rybářství, prohlížení průvodce po hradech a zámcích, hry s převleky – Na princezny, Na prince, Na královské kuchaře, Na rybáře (chytání rybek na pruty), stavění moře (plachta, rybky, mušle,...), Na knihovnu, navlékání korálků - šperky

Pobyt venku

- vycházky ke koníkům, krmení kachen a nutrií v potoce, sypání zrníček do krmítka, procházky lesem, hledání mravenců lupou, pozorování staveb a jejich konstrukcí ve městě, hledání zámku v okolí školky

Činnosti opakované během týdne (podle potřeby)

- **„Povídám, povídám pohádku“** (Svobodová a Švejdrová, 2012, s. 92 - 93)
„Povídám, povídám pohádku, jak pes přeskočil hromádku. (vysoký výskok)
Povídám, povídám druhou, jak teče voda struhou. (paže před tělem se ohnou v loktech, motáním předloktí s doprovodným bubláním vyjádříme vodu tekoucí ve strouze)
Povídám, povídám třetí, jak spaly na peci děti. (do dřepu, ruce do dlaní, zavřít oči)“
V pohádce se probudily, rychle z pece vyskočily...
- **Zařikadlo pro přeměnu na jinou bytost** (Svobodová a Švejdrová, 2012, s. 115)
„Hokus, pokus, fibidus, proměnit se v ... zkus!“
- **Smyslová hra „Prstýnkovka“** – hledání, ve které ruce je schovaný zlatý prsten (při čekání)

6.7 Vyhodnocení rozhovorů

6.7.1 Rozhovory s dětmi

Při výzkumném šetření jsem 22 dětem položila 10 otevřených otázek. Odpovědi na otázky i různé zajímavosti jsem si zaznamenala a po ukončení pohádkového tematického celku s odstupem dvou týdnů jsem rozhovory stejným způsobem zopakovala a opět zaznamenala. Srozumitelnost otázek jsem nejprve otestovala na zkušebním vzorku několika dětí z vedlejší třídy. Nebylo nutné pokládané otázky upravovat nebo měnit, děti jim dobře rozuměly.

6.7.2 Otázky v rozhovoru

1. Znáš nějaké pohádky? Uměl/a bys nějaké vyjmenovat?

2. Odkud tyto pohádky znáš? (knížka, vyprávění, televize, rádio atd.)
3. Která pohádka se ti líbí nejvíc?
4. Odkud ji znáš? (knížka, vyprávění, televize, rádio atd.)
5. Která pohádková postava se ti líbí nejvíc?
6. Proč se ti ta pohádková postava líbí? Co se ti na ní líbí?
7. Je nějaká pohádka, která se ti vůbec nelíbí a kterou nemáš rád?
8. Co se ti na té pohádce nelíbí?
9. Čte ti doma někdo pohádky? Kdo ti je čte?
10. Máš rád/a, když vám paní učitelka ve školce čte pohádky nebo si o nich povídáte?

6.7.3 Bodové ohodnocení odpovědí

Znalost klasických pohádek

0 – X b. (počet uvedených klasických pohádek)

Preferovaný zdroj pohádek

0 b. – převažuje filmové zpracování

1 b. – částečně knihy i filmové zpracování

2 b. – převažují knihy a vyprávění

Nejoblíbenější pohádka

0 b. – komerční pohádka, film pro dospělé

2 b. – klasická pohádka

Zdroj nejoblíbenější pohádky

0 b. – TV, PC, DVD, tablet, internet

1 b. – rádio

2 b. – kniha, vyprávění

Čtení v rodině

0 b. – doma nečtou

1 b. – čtou příležitostně

2 b. – čtou pravidelně

Čtení ve školce

0 b. – nemá rád

1 b. – někdy

2 b. – má rád

Znalost pohádky Zlatovláska

0 b. – nezná

2 b. - zná

Preference pohádky Zlatovláska

0 b. – nepreferuje

2 b. – preferuje

6.7.4 Analytické příběhy

V analytických příbězích se vyskytují citově zbarvená slova, která jsem zde ponechala z důvodu zachování autenticity výpovědí jednotlivých dětí.

Dítě č. 1

Tato dívka se nejradši dívá na pohádky v televizi. Někdy jí je také rodiče pouští na počítači. Vzpomněla si na film Ledové království a televizní pohádky Sůl nad zlato, Popelku a Sněhurku. Jako nejoblíbenější pohádku uvedla muzikálový film Mamma Mia, na který se ráda dívá s maminkou. Film pro ni prý nahrál tatínek do počítače. Má také CD s písničkami z tohoto muzikálu. Nejoblíbenější hrdinkou je pro ni Sophie z téhož filmu, protože umí dobře tancovat a zpívat. Dívka by se chtěla stát nevěstou s dlouhým závojem právě podle Sophie. Dále dívka uvedla klasickou pohádku O Budulínkovi, kterou zná z pohádkové knihy od Ježíška. Na další klasické pohádky si však nevzpomněla. Nelíbí se jí filmová pohádka Sněhurka, kterou zná z televize. Má strach ze zlé královny, která se promění v ježibabu. Před spaním jí čtou rodiče pohádky

pravidelně, maminka a táta se střídají. Doma má prý hodně knížek, ale na žádný název si nevzpomněla. Ve školce se jí líbí čtení pohádek, hlavně když jsou v nich princezny.

Po realizaci projektu a opakovaném rozhovoru dívka uvedla Zlatovlásku jako jednu z pohádek, které zná. Nabízené aktivity v rámci projektu se jí líbily, hlavně závěrečný bál s hostinou, protože si mohla vzít do školky šaty se závojem. V oblíbenosti u ní však stále přetrvává film Mamma Mia. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 1 a tab. č. 2.

Tab. č. 1: Výsledky u dítěte č. 1

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
3	0	0	0	2	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 2: Vliv projektu na preference dítěte č. 1

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 2

Při rozhovoru s tímto chlapcem bylo patrné, že pohádky jsou mu předkládány především prostřednictvím televize a počítače. Jako pohádky, které zná, totiž uvedl animované seriály Máša a medvěd, Krteček, Scooby-Doo a Spongebob v kalhotách, filmy Tučňáci z Madagaskaru, Mrazík, Karcoolka a Mimoni. Je vychováván ve střídavé péči, přičemž na něj hodně působí dědeček z otcovy strany. U něj prý hlavně koukají na televizi nebo na pohádky v počítači. Prý si je umí v počítači samostatně pustit. Hodně času také tráví hraním her na Playstation. Nejraději má pohádku Mrazík, kterou zná z televize. Líbí se mu dědeček Mrazíček, protože má berlu Mrazilku, kterou dokáže zmrazit stromy. Při dotazu na pohádku, kterou nemá rád, žádnou neuvedl. Líbí se mu prý všechny. Ačkoli má pohádky rád, nikdo mu je doma nečte a má prý jen jednu

knížku u dědečka. Na její název si nevzpomněl. Jediným zdrojem klasických příběhů je pro něj tedy čtení ve školce před odpočinkem.

Chlapec byl projektem o Zlatovlásce nadšený a zaujatě plnil všechny Jiříkovy úkoly. Nejvíc se mu líbily hry v postaveném zámku a závěrečná hostina, když pan údržbář otvíral dětské šampaňské a špunty létaly vzduchem. Při opakovaném rozhovoru se projevilo vlastní prožití pohádky Zlatovláska, protože ji chlapec uvedl jako svou nejoblíbenější. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 3 a tab. č. 4.

Tab. č. 3: Výsledky u dítěte č. 2

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
1	0	0	0	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 4: Vliv projektu na preference dítěte č. 2

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 3

Tento chlapec pochází z Ukrajiny a má ve třídě dvojče – sestru. V jeho rodině se mluví převážně ukrajinsky, což se částečně projevilo ve znalosti pohádek. Chlapec uvedl ruskou animovanou pohádku Fiksiki (v překladu Pomocníčkové) a animovaný seriál Jen počkej, zajíci. Z pohádek v českém znění uvedl Shreka a Krtečka. Tyto animované pohádky má prý doma na DVD. Uvedl velké množství klasických pohádek, které zná z knížek a z vyprávění. Jedná se o pohádky Červená Karkulka, Kocour v Botách, Tři prasátka, Princezna na hrášku, Neposlušná kůzlátka a knihu o Krtečkovi. Jako svou oblíbenou pohádku uvedl Pinoccia. Líbí se mu, že je ze dřeva, že mluví a že mu roste nos. Nelíbí se mu jednoduché klasické pohádky (např. Červená Karkulka, Neposlušná kůzlátka), které jsou podle něj krátké a pro malé děti. Doma mu čte někdy pohádky maminka, ale většinou prý musí vařit a táta má moc práce nebo sedí u počítače. Jeho

starší bratr mu také nečte, ale někdy s ním hraje hry na počítači. Jelikož ze školky chodí domů pravidelně po obědě, neúčastní se čtení a vyprávění pohádek před odpočinkem. To mu prý vůbec nevadí, protože si raději hraje s ostatními kamarády na policii a zloděje, na honěnou, nebo něco vyrábí.

Před realizací projektu trávil většinu času s ostatními chlapci ze třídy. Díky aktivitám v rámci projektu, kterých byl součástí, si ho velmi oblíbila také děvčata. Tento chlapec se totiž projevil jako výborný tanečník a opravdový gentleman. Děvčata od té doby vyžadovala jeho přítomnost při ranních hrách a chtěla s ním trávit volné chvíle. Chlapci se projekt o Zlatovlásce hodně líbil. Při opakovaných rozhovorech si na Zlatovlásku nejen vzpomněl, ale až vyroste, chtěl by prý být jako Jiřík a chránit princezny i ostatní děvčata. Jeho sympatie k hlavnímu hrdinovi z pohádky byly patrné již během projektu, kdy si chlapec hrál v postaveném zámku a hlídal kamarádky v převlecích princezen před případnými nepřáteli. Vyrobil si několik mečů z novin a byl ze získané dovednosti nadšený. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 5 a tab. č. 6.

Tab. č. 5: Výsledky u dítěte č. 3

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
6	2	2	2	1	0

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 6: Vliv projektu na preference dítěte č. 3

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 4

Jedná se o dívku, která má nejraději animovaný seriál Šmoulové, ve kterém se jí nejvíc líbí Šmoulinka, protože to je jediná holka a je hezká. Doma má na DVD nejen Šmouly, ale také filmy Ledové království a Tři bratři. Jako další známou pohádku uvedla film Velká dvojka, který se mi však nikde nepodařilo dohledat. Dříve také často sledovala

televizní vysílání pro děti s názvem Děčko, kde měla nejraději animovaný seriál Sofie První. V současné době jí prý rodiče nechťejí k televizi moc pouštět, protože se od ní nemohla odtrhnout. Když jede dívka s rodiči na výlet autem, poslouchají někdy vyprávění pohádky Zlatovláska v rádiu. Z klasických pohádek si vzpomněla na Červenou Karkulku, Perníkovou chaloupku a Šípkovou Růženku, které zná ze školky. Nemá ráda strašidelné pohádky. Jako příklad uvedla film pro dospělé s názvem Střihoruký Edward, který viděla u prarodičů, když usnuli a nechali zapnutou televizi. Doma jí čte pohádky hlavně táta, ale jen když má čas. Zrovna mají rozečtenou knížku od Ježíška s názvem Kosprd a Telecí. Ve školce má čtení a vyprávění pohádek velmi ráda, hlavně před odpočinkem. Ráda je také vypráví místo paní učitelky, když jí to dovolí.

Dívka obsah pohádky Zlatovláska znala již před realizací projektu, ale ne zvolila ji jako svou nejoblíbenější. Díky interaktivnímu prožití příběhu se sžila s postavou Zlatovlásky, obdivovala ji a těšila se na každý nový den ve školce, až si bude zase hrát na princezny a vyrábět ze zlatých papírů, barev i třpytivých lepidel. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 7 a tab. č. 8.

Tab. č. 7: Výsledky u dítěte č. 4

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
4	1	0	0	2	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 8: Vliv projektu na preference dítěte č. 4

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	2	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 5

Pro tohoto chlapce jsou nejzajímavější televizní seriály a filmové pohádky. Dokázal vyjmenovat animované seriály Krteček a Mickey Mouse, dále také filmy Spiderman, Asterix a Obelix a Tři bratři. Všechny zná z televize, kterou s oblibou sleduje. Nejradši

má film Spiderman i stejnojmenného hrdinu, protože umí dělat pavučiny. Má rád všechny pohádky, ale doma mu nečtou rodiče ani sestra. Někdy si prohlíží knihy sám, vzpomněl si na mluvící knížku se zvířaty. Ve školce ho baví všechno, nejradši si hraje s kamarády na Spidermana.

Před realizací projektu byl chlapec naprosto zaujatý postavou Spidermana a pohádku o Zlatovlásce neuvedl. Při opakovaném rozhovoru si na Zlatovlásku vzpomněl, přesto upřednostňuje film Spiderman. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 9 a tab. č. 10.

Tab. č. 9: Výsledky u dítěte č. 5

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
0	0	0	0	0	1

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 10: Vliv projektu na preference dítěte č. 5

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 6

Klasické pohádky jsou nedílnou součástí života tohoto chlapce. Každý den před spaním mu je čte nebo vypráví maminka. Když maminka nemůže, čte mu z knížek starší sestra. Někdy také chtějí, aby vyprávěl on jim. Uvedl pohádky Perníková chaloupka, Karkulka, Otesánek, Koblížek a Pták Ohnivák, kterou má nejradši. Líbí se mu, jak Pták Ohnivák vypadá a jak dokáže zpívat. Nelíbí se mu pohádka Ledové království a myslí si, že je vhodná pouze pro holky. Ze školky odchází chlapec vždy po obědě, proto se s pohádkami setkává pouze příležitostně při ranních hrách a řízených činnostech. Radši si prý hraje na vojáky nebo zombie.

Tohoto chlapce je těžké odtrhnout od myšlenek na vojáky, zombie, policisty a další ozbrojené hrdiny. Pohádka o Zlatovlásce ho začala zajímat v momentě, kdy si děti vyráběly meč z novin. Od té doby ho nosil všude s sebou a během projektu si jich

vyrobil několik. Při opakování rozhovoru uvedl Zlatovlásku jako jednu z pohádek, které zná. Líbí se mu hlavně Jiřík, protože je hodný a zachránil Zlatovlásku. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 11 a tab. č. 12.

Tab. č. 11: Výsledky u dítěte č. 6

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
5	2	2	2	2	0

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 12: Vliv projektu na preference dítěte č. 6

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 7

Dívka má ráda všechny pohádky, nejvíce pak film Ledové království. Tato její obliba je zřejmá na první pohled, protože postava Elsy zdobí její oblečení a několikrát přinesla ukázat kamarádům do třídy různé předměty s motivem této hrdinky. Elsa se jí líbí hlavně proto, že umí kouzlit. Dále si vzpomněla také na pohádky Mrazík a Princezna se zlatou hvězdou na čele. Viděla je prý všechny v televizi. Pohádky jí čte příležitostně starší sestra. Prý mají doma hodně knížek, ale na žádný název si nedokázala vzpomenout. Ve školce baví dívku všechny činnosti. Je ráda, když paní učitelka čte dětem nové a neznámé pohádky, protože je nemá doma. Také si ve školce často prohlíží ilustrace v knihách. Ráda si hraje s převleky a vyrábí různé věci.

Při prvním rozhovoru nedokázala dívka uvést žádnou klasickou pohádku. Po realizaci projektu si vzpomněla na pohádku o Zlatovlásce. Ve školce se jí líbily hlavně hry v postaveném zámku a převleky pro princezny. V oblíbenosti dívka váhala mezi Ledovým Královstvím a Zlatovláskou, ale nakonec se přiklonila k hrdince Else. Na dotaz, proč si zvolila Elsu, odpověděla, že Zlatovláška neumí kouzlit. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 13 a tab. č. 14.

Tab. č. 13: Výsledky u dítěte č. 7

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
0	0	0	0	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 14: Srovnání výsledků u dítěte č. 7

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 8

Jedná se o chlapce, který má rád všechny pohádky. Čtou mu je doma před spaním oba rodiče, střídají se. Chlapec uvedl animované seriály Spongebob v kalhotách a Šmoulové, na které se dívá v televizi a má je také na DVD. Z klasických pohádek si vzpomněl na Červenou Karkulku, Perníkovou chaloupku a Koblížka, které zná z knížek. Nejraději má pohádku o Červené Karkulce, kterou hrají lidé a miminka mu ji pouští v počítači. Nedokázal si zvolit nejoblíbenější postavu, prý se mu líbí všichni. Je rád, když si ve školce děti povídají s paní učitelkou o pohádkách, když si je čtou před spaním a když si hrají na divadlo. Prý se mu v noci zdálo, že by jsme si měli ve školce zahrát Karkulku.

Chlapec nejprve pohádku o Zlatovlásce vůbec neznal. Při realizaci projektu byl velmi zaujatý nabízenými činnostmi, líbila se mu zejména hra v roli, kdy se děti proměňovaly do různých pohádkových postav a zvířat. Chtěl by být jako Jiřík, protože rozuměl řeči zvířat a chránil je. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 15 a tab. č. 16.

Tab. č. 15: Výsledky u dítěte č. 8

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
3	1	2	0	2	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 16: Vliv projektu na preference dítěte č. 8

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 9

Protože se jedná o dívku z vietnamské rodiny, která dosud zvládá pouze základy češtiny, jazyková bariéra značně komplikovala náš rozhovor. Jako pohádky, které zná, uvedla Ledové království, Karkulku a Perníkovou chaloupku. Poté vyjmenovala celou řadu názvů pohádek, které se mi nepodařilo nikde vyhledat (např. uvedla Dinosaurus vyhraje, Vánoce, Skřítek). Zřejmě se jedná o vietnamské pohádky a animované seriály, na které se dívá na počítači u rodičů v obchodě. Jako nejoblíbenější pohádku uvedla Ledové království. Nejvíce se jí líbí hrdinka Elsa, protože umí kouzlit. Nemá ráda pohádky pro kluky a jako příklad uvedla Želvy Ninja. Všechny zmiňované pohádky zná z televize a nebo z počítače. Knížky si čte sama, aby maminka mohla hledat recepty v mobilu a táta opravovat auto. Ve školce ráda poslouchá pohádky před odpočinkem, které čte nebo vypráví paní učitelka. Mrzí ji, že většinou brzy usne a neslyší pohádku až do konce. Ráda si hraje na princezny, ráda je kreslí a vyrábí různé věci.

Při prvním rozhovoru si tato dívka na pohádku Zlatovláska nevzpomněla. Z nabízených činností v rámci projektu si oblíbila zejména písničky, které si prozpěvuje i v současnosti. Nejvíce se jí líbil zámecký bál s hostinou, když si s dětmi nalévaly pití do pohárů a tančily. Opakovaně vyžadovala a stále vyžaduje hrát hru, kterou jsme pojmenovali „Prstýnkovka“. Dívka změnila své preference a pohádka o Zlatovlásce se stala její nejoblíbenější. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 17 a tab. č. 18.

Tab. č. 17: Výsledky u dítěte č. 9

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
2	0	0	0	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 18: Vliv projektu na preference dítěte č. 9

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 10

Když jsem se této dívky zeptala, jestli zná nějaké pohádky, ani chvíli neváhala a vyjmenovala jich opravdu mnoho, nejvíce ze všech dětí. Nejdříve si vzpomněla na klasické pohádky, které zná z knížek a vyprávění. Jedná se o pohádky Karkulka, Perníková chaloupka, Kohoutek a Slepíčka, O veliké řepě, O kůzlátkách, Zlatovláška, Paleček a O zlaté rybce. Z televizního vysílání zná pohádky S Čerty nejsou žerty, Princezna se zlatou hvězdou na čele, Princ a Večernice, Ať žijí duchové, Vrchní prchni, animovaný pohádkový muzikál Zázračné kouzlo a animované seriály Bob a Bobek, Krteček, Mickey Mouse, Bořek Stavitel a Prasátko Pepina. Rodiče dívce někdy pouští pohádky na tabletu, mimo jiné také její nejoblíbenější pohádku s názvem Ať žijí duchové. V tomto hudebním filmu se dívce nejvíce líbí pán, který praštil ducha (na jeho jméno si nevzpomněla) a pak všichni utíkali ven z lesa. Nemá ráda pohádky, ve kterých se bojuje a dle jejích slov jsou tam na sebe hnusný, např. Želvy Ninja. Z rodinných příslušníků jí čte pohádky pouze starší bratr, když ho poprosí. Ráda si však knihy prohlíží sama. Ve školce má pohádky moc ráda, nejradši tanec a různé pohybové hry. Také si s oblibou hraje na knihovnu a na divadlo.

Rozsah znalosti pohádek byl u této dívky obrovský. Během realizace projektu za mnou průběžně chodila a vyprávěla mi o dalších pohádkách, na které bychom si ve školce mohli hrát. Pohádku Zlatovláška znala již při prvním rozhovoru a při opakovaném rozhovoru ji dokonce uvedla jako svou nejoblíbenější. Této dívce byl projekt velmi blízký. Líbily se jí hry v postaveném zámku, aktivity v párech s chlapci ze třídy, tanec, pohybové hry a hlavně závěrečná hostina, na kterou přišla v převleku Zlatovlášky, od které byla k nerozeznání. Zlatovláška je nyní její nejoblíbenější princezna a často si na ni hraje. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 19 a tab. č. 20.

Tab. č. 19: Výsledky u dítěte č. 10

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
8	1	0	0	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 20: Vliv projektu na preference dítěte č. 10

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	2	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 11

Jedná se o chlapce, který preferuje pohádku Šmoulové. Ačkoli by si přál mít více pohádkových knížek, jedná se o jedinou knihu, kterou vlastní. Jeho nejmilejší postavou je Šmoulinka, protože je to jediná holka a líbí se mu její vzhled. Dále si chlapec vzpomněl na filmy Ledové království, S čerty nejsou žerty a Superman. V oblíbě má také různé pohádky o robotech, žirafách a šnecích. Nemá rád filmy pro dospělé, na které se dívá jeho otec, protože z nich má strach. Nejvíce se bojí zombie. Číst od rodičů prý nepotřebuje, protože to umí sám. Ve školce se mu líbí úplně všechno, tedy i pohádky.

Tento chlapec pohádku o Zlatovlásce nejprve vůbec neznal, ale v průběhu projektu se vžil do role Jiříka a pohádku si oblíbil. S ostatními chlapci nejraději hlídal princezny a velmi ho bavila výroba meče, který si poté bedlivě hlídal a dalo by se říct, že ho nepustil z ruky. Při volných hrách si často a rád hrál s převleky. Pohádka o Zlatovlásce se stala jeho nejoblíbenější. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 21 a tab. č. 22.

Tab. č. 21: Výsledky u dítěte č. 11

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
0	0	0	2	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 22: Vliv projektu na preference dítěte č. 11

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 12

Rodina tohoto chlapce pochází ze Slovenska a doma mezi sebou hovoří v rodném jazyce. Proto chlapec při komunikaci kombinuje češtinu i slovenštinu. Vzpomněl si na animované seriály Spongebob v kalhotách, Želvy Ninja, Mickey Mouse a Šmoulové. Dále uvedl filmy Madagaskar a Mimoni. Z klasických pohádek ho zaujala pouze Karkulka. Všechny tyto pohádky zná z televize nebo je má na DVD. Nejraději má Šmouly, hlavně Gargamela, protože umí kouzlit a snaží se chytit ostatní. Nelíbí se mu Mickey Mouse. Doma mu pohádky nikdo nečte, ale někdy si prohlíží knížky sám. Musí prý chodit večer brzy spát a na čtení pohádek nemají rodiče čas. Ve školce má pohádky rád, nejraději si na ně hraje s ostatními kamarády.

Chlapec pohádku o Zlatovlásce neznal před realizací projektu a neuvedl ji ani při opakovaném rozhovoru. V současné době se mu nejvíc líbí postava Spidermana. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 23 a tab. č. 24.

Tab. č. 23: Výsledky u dítěte č. 12

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
1	0	0	0	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 24: Vliv projektu na preference dítěte č. 12

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	0
Preference pohádky Zlatovláška	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 13

Nejvíce pohádek zná dívka z počítače, na kterém jí je pouští rodiče. Uvedla animované filmy Ledové království, Na vlásku a Sněhurka. Dále se zmínila o knížce s Krtečkem, kterou má doma v policice spolu s dalšími knihami. Nejvíce jí líbí sněhulák Olaf z filmu Ledové království, protože je hodný a legrační. Nerada má pohádky o duchách, čertech a upírech, protože se jich bojí. Rodiče se střídají ve čtení pohádek před spaním, ale jen když mají čas. Ve školce si nejradši hraje s převleky na princeznu a téma pohádek patří mezi její oblíbené.

Ačkoli má dívka v oblíbě princeznu, pohádku o Zlatovlásce při prvním rozhovoru neuvedla. Během projektu však prokázala znalost příběhu na základě shlédnutí televizní verze v minulosti. Během realizace projektu byla dívka zaujatá hlavně postavou Zlatovlásky. Také se jí líbily hry na koníky a závěrečný bál. Při druhém rozhovoru uvedla Zlatovlásku jako svou nejoblíbenější. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 25 a tab. č. 26.

Tab. č. 25: Výsledky u dítěte č. 13

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
1	0	0	0	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 26: Vliv projektu na preference dítěte č. 13

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 14

Při rozhovoru bylo patrné, že chlapec se v rodině s klasickými pohádkami skoro vůbec nesetkává. Uvedl pouze knihu o Karkulce, kterou jeho sestra přinesla z knihovny. Je to prý jediná kniha, kterou mají doma. Rodiče mu pohádky nečtou, ale hodně jich zná z televize nebo mu je rodiče pouští na počítači. Jedná se o pohádky Alvin a

Chipmunkové, Ledové království, Batman, Tři bratři, Tučňáci z Madagaskaru, Petr Pan, Winx Club, Lego World, Lego Ninjago a film pro dospělé s názvem Spartakus. Nejraději má animovaný seriál Lego Ninjago, protože tam bojují proti zlu. Jeho nejoblíbenější hrdina je vůdce jménem Lloyd, který má sílu a střílí zelené světlo. Kromě pohádky Ledové království se mu nelíbí příběhy pro dívky a malé děti. Jako příklad uvedl animované seriály Krteček a Medvídek Pů. Nejraději si na pohádky hraje nebo něco vyrábí.

Ačkoli chlapec Zlatovlásku neznal, díky projektu ji při opakovaném rozhovoru uvedl jako jednu ze svých oblíbených. Interaktivní prožití pohádky nemělo zásadní vliv na změnu jeho preferencí, přetrvává oblíbenost Lego Ninjago a hrdiny Lloyd. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 27 a tab. č. 28.

Tab. č. 27: Výsledky u dítěte č. 14

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
1	0	0	0	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 28: Vliv projektu na preference dítěte č. 14

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 15

Jedná se o dívku, která si vzpomněla pouze na pohádku Princezna ze mlejna, kterou dostala od strýčka na DVD, a na animovaný seriál Bob a Bobek, který sleduje v televizním vysílání pro děti s názvem Děčko. Snažila se vyjmenovat i další pohádky, ale jejich názvy si vymýšlela (uvedla např. pohádky Dráček, Kočička). Preferuje pohádku Princezna ze mlejna, kde se jí líbí hlavně Eliška a Jindřich, protože se mají rádi a Elišce to sluší. Dále uvedla, že nemá ráda pohádky o přírodě, ale nedokázala vysvětlit proč. Dívce čte občas matka, otec prý příliš číst neumí. Ráda by poslouchala vyprávění a čtení

pohádek od paní učitelky před odpočinkem, ale maminka si ji vyzvedává ze školky po obědě. Nejvíce jí líbí čerti a skřítki.

Pohádku o Zlatovlásce dívka nejprve neznala, ale díky vlastnímu prožití příběhu si ji velmi oblíbila. Každý den si hrála na Zlatovlásku, kreslila ji a vyráběla si různé šperky. Vyžádala si od učitelky několik šablon korunek, aby si mohla doma vyrobit další. Líbil se jí královský bál a hostina, kde se tančilo v převlecích. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 29 a tab. č. 30.

Tab. č. 29: Výsledky u dítěte č. 15

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
0	0	0	0	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 30: Vliv projektu na preference dítěte č. 15

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 16

Tato dívka pochází z Ukrajiny a má v naší třídě dvojče - bratra. S komunikací v češtině má velké problémy, hlavně po produktivní stránce. Její nejoblíbenější pohádkou je filmová verze Popelky, kterou zná z televize. Líbí se jí princ a chtěla by, aby si ji vzal za manželku. Z televize zná také pohádku Šípková Růženka a animované seriály Krteček a Jen počkej, zajíci. Z knížek zmínila pouze pohádku Červená Karkulka. Na mou otázku ohledně neoblíbené pohádky nedokázala odpovědět a mlčela. Doma jí čte pohádky maminka, když má čas. Ve školce se jí líbí především hry s převleky a ráda kreslí princezny.

Na základě interaktivního prožití pohádky Zlatovláska dívka změnila své preference a uvedla ji jako svou nejoblíbenější. Líbí se jí Zlatovláska i Jiřík, se kterým by chtěla mít svatbu. Z pohádkových aktivit ji nejvíce zaujal zámecký bál, vyrábění se třpytivými

lepidly a hra na koníky doprovázená písničkou. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 31 a tab. č. 32.

Tab. č. 31: Výsledky u dítěte č. 16

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
3	0	2	0	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 32: Vliv projektu na preference dítěte č. 16

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 17

Rozhovor s tímto chlapcem proběhl velmi rychle. Má nejradši animovaný seriál Krteček, na který se dívá na počítači. Je to také jediná pohádka, na kterou si vzpomněl, hraje totiž raději hry na Playstation. Krtečka má prý rád, protože zalévá květiny a stará se o ně. Nelíbila by se mu strašidelná pohádka, ve které je duch. Doma chlapci nikdo nečte, ale nevadí mu to, protože knížky nemá rád a ani si je sám neprohlíží. Při dotazu na pohádky ve školce chlapec chvíli váhal a pak odpověděl, že se mu docela líbí. Rád vyrábí různé věci.

Pohádku o Zlatovlásce chlapec neznal a při hrách neprojevil příliš zaujetí. Při opakovaném rozhovoru si na pohádku ani nevzpomněl. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 33 a tab. č. 34.

Tab. č. 33: Výsledky u dítěte č. 17

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
0	0	0	0	0	1

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 34: Vliv projektu na preference dítěte č. 17

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	0
Preference pohádky Zlatovláska	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 18

Jako svou nejoblíbenější pohádku uvedl chlapec vyprávění na CD s názvem Plzeňské strašení. Líbí se mu obsah vyprávění jako takový a prý se zajímá o města a jejich znaky. Dále vyjmenoval televizní pohádku Mrazík, animovaný seriál Želvy Ninja a klasické pohádky Otesánek, Červená Karkulka, Perníková chaloupka a Koblížek, které zná z knih. Líbí se mu všechny pohádky kromě těch pro holky. Jako příklad takové pohádky uvedl film Ledové království. Sám si knížky moc neprohlíží, jen prý někdy ty o válce. Rodiče mu někdy čtou pohádky před spaním, střídají se. Ve školce si chlapec nejraději hraje na vojáky s ostatními kamarády, rád si staví bunkr a také rád hraje různé společenské hry. Líbí se mu, když čte paní učitelka pohádky před odpočinkem, protože mu to pak rychleji uteče.

Chlapec si na pohádku o Zlatovlásce při prvním rozhovoru vůbec nevzpomněl. Je zaujatý vojáky, válkami a vojenskými dopravními prostředky. Z činností nabízených v rámci projektu ho zaujala hlavně výroba meče z novin. Vyrobil si jich několik, hrál si v postaveném bunkru a hlídal princezny. Při druhém rozhovoru po projektu si na Zlatovlásku vzpomněl, ale své preference nezměnil. Líbily se mu písničky, které jsme si pouštěli ve školce a různé úkoly. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 35 a tab. č. 36.

Tab. č. 35: Výsledky u dítěte č. 18

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
4	2	0	1	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 36: Vliv projektu na preference dítěte č. 18

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 19

Tento chlapec se v klasických pohádkách vůbec neorientuje a neuvedl ani jednu. Nejraději má film Spiderman, který zná z televize. Hlavní hrdina se mu líbí kvůli červenému kostýmu s pavoukem. Jako druhý ve výčtu pohádek uvedl animovaný seriál Lucky Luk, na který se také dívá v televizi. Má rád úplně všechny pohádky a čte si je sám. Při rozhovoru s úsměvem dodal, že rodiče na to nemají čas a bratr pořád hraje hry na tabletu. Pohádky ve školce ho moc baví, rád je poslouchá před odpočinkem a také si na ně rád hraje. Hned byl iniciativní a nabízel různé rekvizity (především zbraně), které by mohl přinést z domova. Nejradši si ve školce hraje s převleky.

Pohádka o Zlatovlásce chlapce zaujala a při druhém rozhovoru si na ni vzpomněl. Líbily se mu hry s vyrobeným mečem, závěrečná hostina, na kterou přinesl pohoštění, a aktivity s děvčaty v roli princezen. Pořád u něj však přetrvává oblíbenost Spidermana. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 37 a tab. č. 38.

Tab. č. 37: Výsledky u dítěte č. 19

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
0	0	0	0	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 38: Vliv projektu na preference dítěte č. 19

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 20

Jedná se o chlapce vietnamské národnosti, což se projevuje zejména menší slovní zásobou. Při rozhovoru uvedl animované seriály Krteček a Pat a Mat. Díky čtení ve školce zná pohádky Červená Karkulka, Perníková chaloupka a Budulínek. Vyprávěl mi také o pohádce s draky, kterou zná z televize a dívá se ni hlavně u tety (vietnamského původu). Na přesný název si nemohl vzpomenout, ale zřejmě se jedná o kreslenou pohádku v jeho rodném jazyce. Je to jeho nejoblíbenější pohádka, zejména kvůli černému drakovi, který je hodný a pěkný. Nemá rád staré pohádky a filmy, které už viděl mnohokrát. Pokud není chlapec zrovna ve školce, tráví většinu času u své náhradní babičky české národnosti. Ta mu prý dříve vyprávěla pohádky před spaním, ale teď už musí vyprávět on jí. Čtení pohádek ve školce má rád, prý ho to někdy uspí a někdy ne.

Zlatovlásku nejprve vůbec neznal, ale projekt ho zaujal od úplného začátku až do konce. Vžil se do role Jiříka a poctivě plnil všechny úkoly. Téměř každý den chtěl hrát novou společenskou hru s mořskou tematikou a dodnes si chodí k učitelce vyžádat noviny, aby si mohl vyrobit meč. Líbila se mu pozornost děvčat, která si s ním chtěla často hrát a mít ho za svého prince. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 39 a tab. č. 40.

Tab. č. 39: Výsledky u dítěte č. 20

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
3	1	0	0	2	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 40: Vliv projektu na preference dítěte č. 20

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	2
Preference pohádky Zlatovláška	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 21

V případě této dívky je patrný vliv médií a zejména televize na znalost pohádek. Ačkoli dívka uvedla klasické pohádky Popelka, Šípková Růženka a Sněhurka, nejraději se na ně dívá v televizi. Pouze Sněhurku zná také z knížky, kterou má doma. Líbí se jí zlá královna, protože má kouzelné zrcadlo, a trpaslíci, kteří mají malé postýlky. V televizi často sleduje animované seriály Doktorka Plyšáková a Mickeyho klubík, zná pohádky Ledové království a Mrazík. Nikdo z členů rodiny jí pohádky před spaním nečte, bratr jí pouští pohádky na počítači. Potom musí jít dívka spát, ale ruší ji bratrovo mačkání klávesnice, protože hraje do pozdních hodin počítačové hry. Při dotazu, zda se jí líbí, když si s paní učitelkou povídají o pohádkách, bez váhání odpověděla, že ano. Chtěla by si ve školce povídat o pohádce, ve které je moře, protože má moře ráda a zdál se jí o moři sen. Nelíbí se jí knížka o duchách, kterou má doma. Tatínek ji prý raději schoval do skříně, aby se dívka nebála.

Tato dívka pohádku o Zlatovlásce nejdříve neznala. Díky projektu si ji zapamatovala a vzpomněla si na ni při druhém rozhovoru. Nejvíce se jí líbila hra s modrou plachtou, když jsme dělali vlny. Její nejoblíbenější hrdinkou však v té době byla Elsa z filmu Ledové království. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 41 a tab. č. 42.

Tab. č. 41: Výsledky u dítěte č. 21

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
3	0	2	0	0	2

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 42: Vliv projektu na preference dítěte č. 21

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláska	0	2
Preference pohádky Zlatovláska	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Dítě č. 22

Rozsah znalosti pohádek je u chlapce velký, jedná se však o animované televizní seriály (Šmoulové, Pošták Pat a Tlapková patrola) a animovaný film Mimoni. Všechny je sleduje v televizi, především prostřednictvím televizního vysílání pro děti s názvem Děčko, nebo mu je rodiče pouštějí na počítači. Také má rád CD s Povídáním o pejskovi a kočičce, které mu někdy rodiče pouští v rádiu. Z pohádek má nejraději seriál Tlapková patrola, na který se může dívat ráno před odchodem do školky. Jeho nejoblíbenějším hrdinou je Marshall, protože má hasičské auto, je to nešika a když jede do centrály, tak prý vždy udělá nějakou neplechu. Každý den před spaním mu rodiče čtou pohádky, střídají se. Hodně knížek má prý chlapec doma a některé si chodí půjčovat do knihovny. V současné době mu čte otec pohádku Mašinka Tomáš, kterou si vypůjčil v knihovně. Nelíbí se mu pohádková knížka Pat a Mat, protože je potrháná a chtěl by novou. Ve školce si prý radši hraje s vláčky nebo s autodráhou.

Chlapce bylo těžké zaujmout a vtáhnout do děje příběhu o Zlatovlásce. Nejraději by si celý den hrál s vláčky a nabízené aktivity neovlivnily jeho znalost ani preference pohádky Zlatovláška. Výsledky jsou zaznamenány v tab. č. 43 a tab. č. 44.

Tab. č. 43: Výsledky u dítěte č. 22

Znalost klasických pohádek	Preferovaný zdroj pohádek	Nejoblíbenější pohádka	Zdroj nejoblíbenější pohádky	Čtení v rodině	Čtení ve školce
0	0	0	0	2	0

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 44: Vliv projektu na preference dítěte č. 22

	Před realizací	Po realizaci
Znalost pohádky Zlatovláška	0	0
Preference pohádky Zlatovláška	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

6.8 Souhrnná tabulka

Výsledky v podobě obodovaných odpovědí jednotlivých dětí jsem zaznamenala do souhrnné tabulky č. 45, díky níž jsou získaná data přehledně uspořádaná.

Tab. č. 45: Faktory a vlivy působící na znalost a preference pohádek

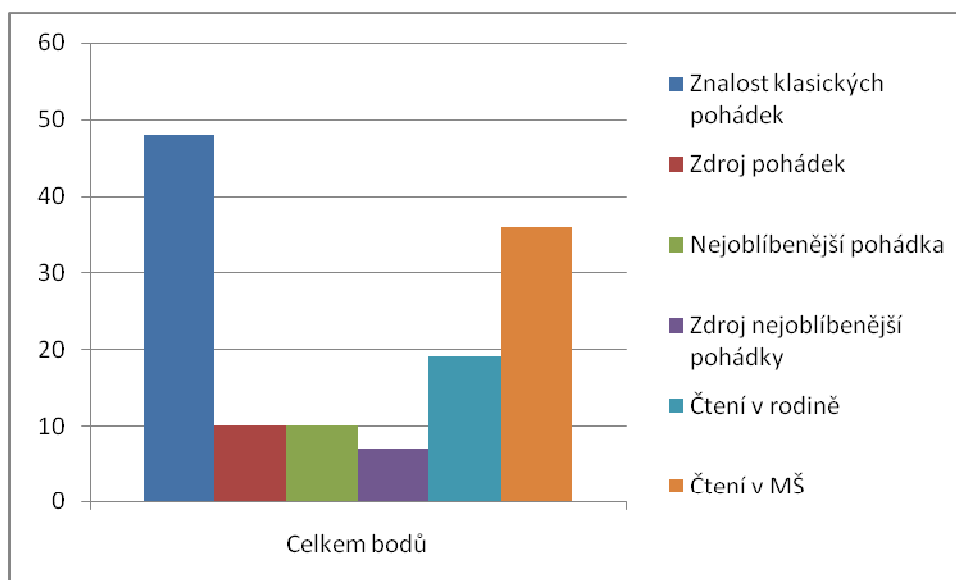
Dítě č.	Pohlaví	Znalost klasických pohádek	Zdroj pohádek	Nej. pohádka	Zdroj nej. pohádky	Čtení doma	Čtení v MŠ	Znalost Zlatovlášky před projektem	Znalost Zlatovlášky po projektu	Preference Zlatovlášky před projektem	Preference Zlatovlášky po projektu
1	D	3	0	0	0	2	2	0	2	0	0
2	Ch	1	0	0	0	0	2	0	2	0	2
3	Ch	6	2	2	2	1	0	0	2	0	2
4	D	4	1	0	0	2	2	2	2	0	2
5	Ch	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0
6	Ch	5	2	2	2	2	0	0	2	0	2
7	D	0	0	0	0	1	2	0	2	0	0
8	Ch	3	1	2	0	2	2	0	2	0	2
9	D	2	0	0	0	0	2	0	2	0	2
10	D	8	1	0	0	1	2	2	2	0	2
11	Ch	0	0	0	2	0	2	0	2	0	2
12	Ch	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0
13	D	1	0	0	0	1	2	0	2	0	2
14	Ch	1	0	0	0	0	2	0	2	0	0
15	D	0	0	0	0	1	2	0	2	0	2
16	D	3	0	2	0	1	2	0	2	0	2
17	Ch	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
18	Ch	4	2	0	1	1	2	0	2	0	0
19	Ch	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0
20	Ch	3	1	0	0	2	2	0	2	0	2
21	D	3	0	2	0	0	2	0	2	0	0
22	Ch	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Celkem		48	10	10	7	19	36	4	38	0	24

Zdroj: vlastní zpracování

6.9 Grafické zpracování výsledků

Souhrnná tabulka je východiskem grafického znázornění výsledků v podobě sloupcových a výsečových grafů. Tyto grafy jsem vytvořila v prostředí MS Excel.

Graf č. 1 : Faktory a vlivy působící na znalost a preference pohádek

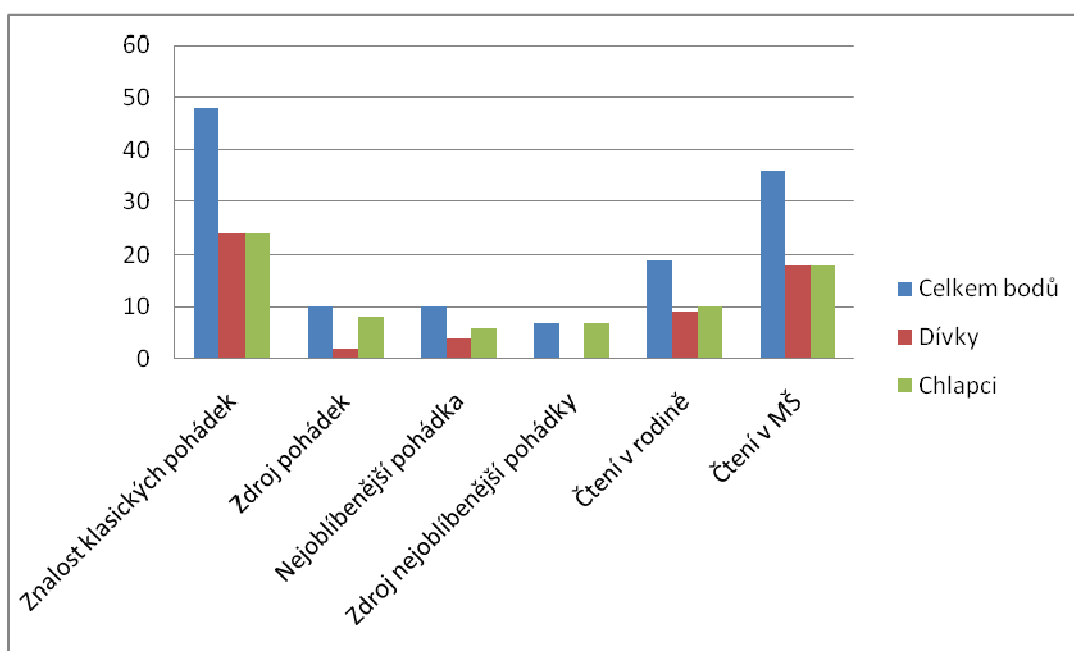

Bodové ohodnocení opovědí: Znalost klasických pohádek - X b. podle počtu uvedených klasických pohádek; Zdroj pohádek – 0 b. film, 1 b. kombinace, 2 b. knihy; Nejoblíbenější pohádka – 0 b. komerční, 2 b. klasická; Zdroj nejoblíbenější pohádky – 0 b. TV, 1 b. rádio, 2 b. kniha; Čtení v rodině – 0 b. vůbec, 1 b. příležitostně, 2 b. pravidelně; Čtení v MŠ – 0 b. ne, 1 b. někdy, 2 b. ano

Zdroj: vlastní zpracování

Na grafu č. 1 je patrný zejména vliv čtení a vyprávění pohádek v mateřské škole. Působení tohoto faktoru na znalost klasických pohádek je oproti čtení v rodině téměř dvojnásobné.

Graf č. 2: Porovnání výsledků u chlapců a dívek

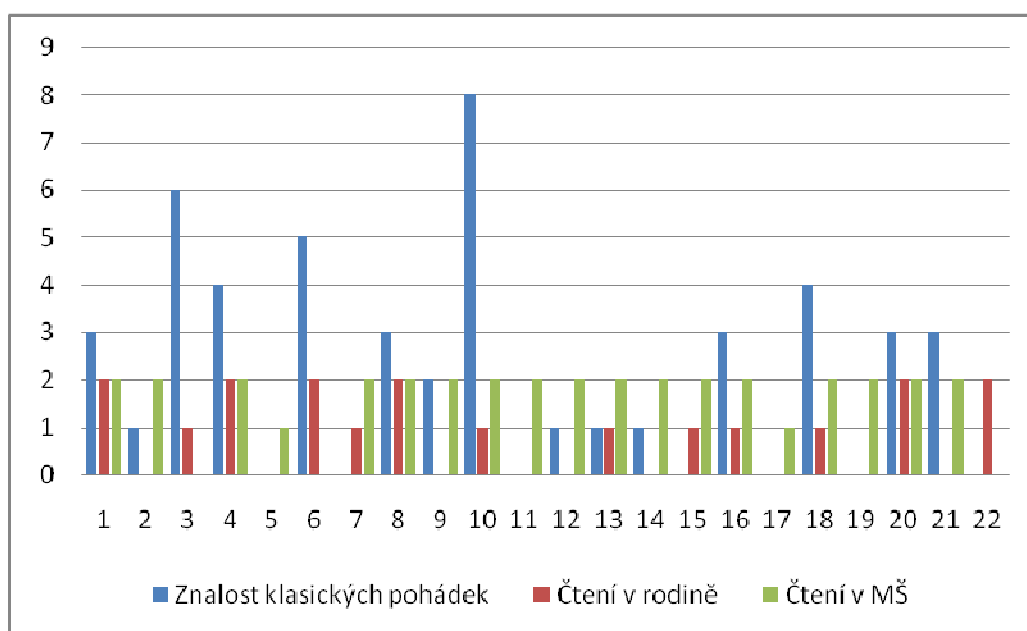

Bodové ohodnocení odpovědí: Znalost klasických pohádek - X b. podle počtu uvedených klasických pohádek; Zdroj pohádek – 0 b. film, 1 b. kombinace, 2 b. knihy; Nejoblíbenější pohádka – 0 b. komerční, 2 b. klasická; Zdroj nejoblíbenější pohádky – 0 b. TV, 1 b. rádio, 2 b. kniha; Čtení v rodině – 0 b. vůbec, 1 b. příležitostně, 2 b. pravidelně; Čtení v MŠ – 0 b. ne, 1 b. někdy, 2 b. ano

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 2 je patrné, že znalost klasických pohádek u chlapců a dívek je na stejné úrovni. Také v případě čtení pohádek v mateřské škole a v rodině jsou mezi chlapci a dívkami téměř shodné výsledky. Velký rozdíl se projevil ve zdroji nejoblíbenější pohádky. Všechny dívky preferují televizní nebo filmovou pohádku, zatímco 3 chlapci upřednostňují knihu a 1 chlapec má nejraději vyprávění pohádky z rádia. Z celkového počtu možných bodů se pouze 16 % odpovědí dětí týkalo pohádek z knih a vyprávění, v 84 % odpovědí se jednalo o upřednostnění pohádky z mediální produkce.

Graf č. 3: Vliv čtení v rodině a v mateřské škole na znalost klasických pohádek

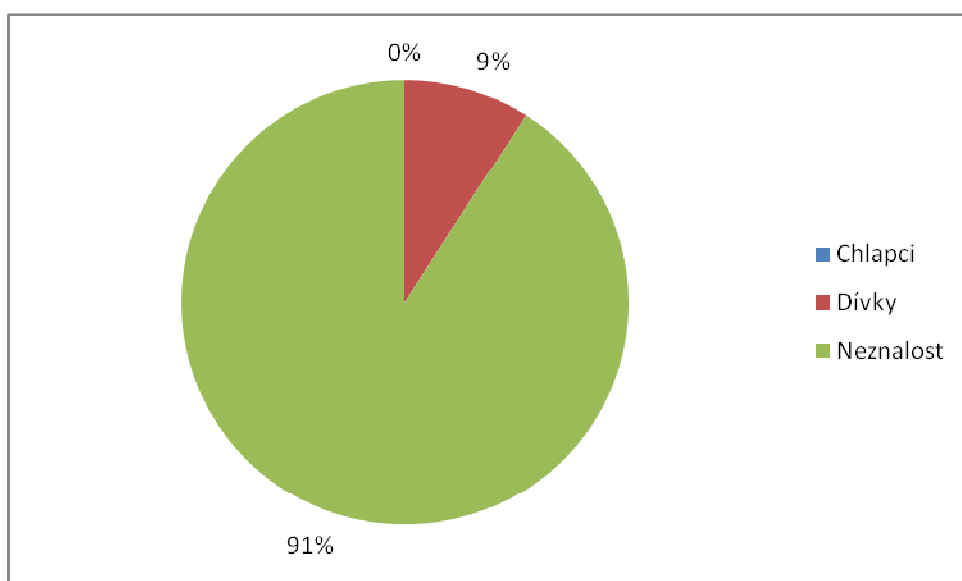

Bodové ohodnocení odpovědí: Znalost klasických pohádek - X b. podle počtu uvedených klasických pohádek; Čtení v rodině – 0 b. ne, 1 b. někdy, 2 b. ano; Čtení v MŠ – 0 b. ne, 1 b. někdy, 2 b. ano

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 3 znázorňuje vliv čtení v rodině a čtení v mateřské škole na znalost klasických pohádek u jednotlivých dětí. Z grafu je patrné, že míra znalosti klasických pohádek je individuální a liší se u jednotlivých dětí. Téměř polovině dětem (41%) rodiče vůbec nečtou, 32% dětí uvedlo, že jim rodiče čtou občas a 27% odpovědí bylo pozitivních.

Graf č. 4: Znalost pohádky Zlatovláska před projektem

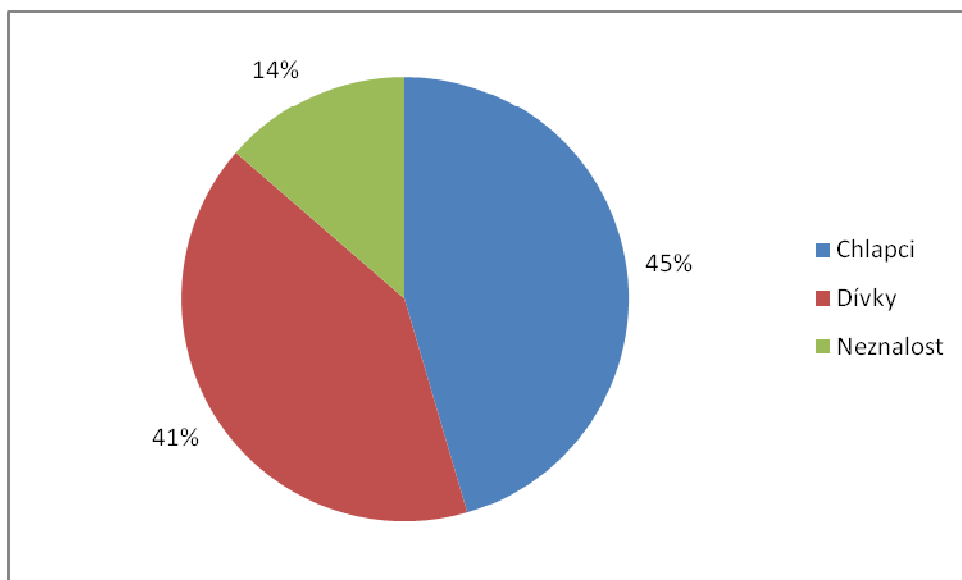

Bodové ohodnocení odpovědí: 0 b. – nezná; 2 b. - zná

Zdroj: vlastní zpracování

Z celkového počtu dětí znalo před projektem pohádku o Zlatovlásce pouze 9% dívek, z chlapců ji nikdo neuvedl. Výsledky znázorňuje graf č. 4.

Graf č. 5: Znalost pohádky Zlatovláska po projektu

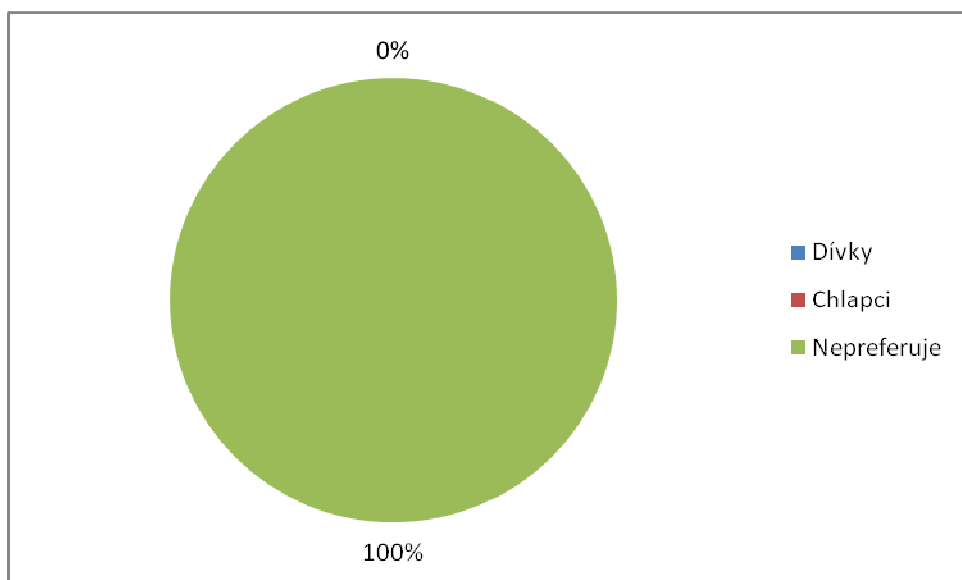

Bodové ohodnocení odpovědí: 0 b. – nezná; 2 b. - zná

Zdroj: vlastní zpracování

Realizace projektu se projevila na znalostech pohádky o Zlatovlásce a pouze 14% dětí ji následně neuvedlo. Při opakovaném rozhovoru uvedlo 86% dětí Zlatovlásku jako pohádku, kterou znají. Výsledky znázorňuje graf č. 5.

Graf č. 6: Preference pohádky Zlatovláska před projektem

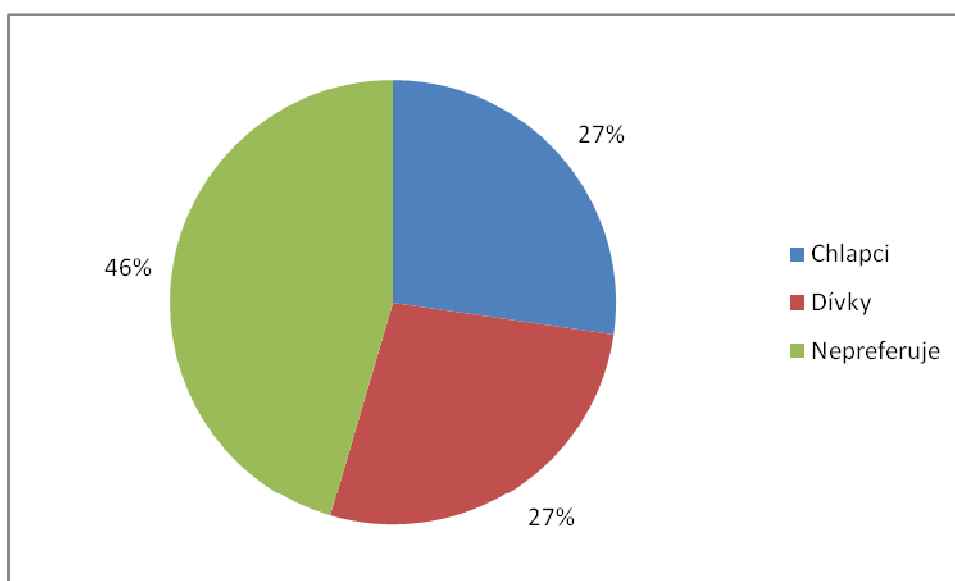

Bodové ohodnocení odpovědí: 0 b. – nepreferuje; 2 b. - preferuje

Zdroj: vlastní zpracování

Před realizací projektu nikdo pohádku o Zlatovlásce nepreferoval. Výsledky znázorňuje graf č. 6.

Graf č. 7: Preference pohádky Zlatovláska po projektu

Bodové ohodnocení odpovědí: 0 b. – nepreferuje; 2 b. - preferuje

Zdroj: vlastní zpracování

Realizace projektu ovlivnila preference jednotlivých dětí. Celkem 54% dětí uvedlo při opakovaném rozhovoru pohádku o Zlatovlásce jako svou nejoblíbenější. Výsledky jsou zobrazeny na grafu č. 7.

6.10 Diskuse

Čapek (1931, s. 144) označuje pohádku na základě jejího původního významu za povídání. Podle něj vzniká pravá lidová pohádka na základě vyprávění z generace na generaci, například když ji babička vypráví svým dětem. Dodává, že: *„Skutečná pohádka, pohádka ve své pravé funkci je povídání v kruhu posluchačů. Rodí se z potřeby vypravovat a rozkoše naslouchat. Vynález písma a knihtisku nás odcizil této původní a prastaré rozkoši; už nesedíme v kruhu, abychom viseli na rtech expertního povídače; čteme své noviny nebo svou knížku, což nás zbavuje pralidského puzení sesednout se a nechat se ukolébat mluveným slovem.“* Vzhledem k současné moderní době plné technologií a spěchu, i na základě výsledků výzkumného šetření se domnívám, že situace je v dnešní době ještě horší. Průzkum prokázal, že v případě 41% rodin nejsou dětem pohádky formou vyprávění a čtení z knih vůbec předkládány. Rodiče na to prý nemají čas.

Kouzlo pohádkového slova a sílu představivosti doceňuje také Černoušek (1990, s. 6), podle kterého je živé vyprávění nebo předčítání pohádek nenahraditelné. Uvádí, že: *„Pohádka je především útvar uměleckého slova a byla složená k vyprávění, k tomu, aby obraznost slova vyvolávala skryté obrazy imaginace, dřímající v dětské psychice, v mysli posluchače. Pak vzniká ničím nekalený komunikační kontakt dospělého s dětmi. Ani film, gramofonová deska, televizní inscenace nebo divadelní představení klasických pohádek v sobě neobsahují ony zcela základní psychologické vazby, které vznikají vyprávěním a nasloucháním, ony šťastné chvíle spolubytí, během nichž mezi slovem dospělého vypravěče a představivostí dítěte se napíná neviditelná šňůrka vzájemnosti, na kterou vyprávění navléká jemné korálky slov.“* Ze zkušenosti tvrdí, že duši dítěte nejvíce oslovuje takové vyprávění, které nevyžaduje žádnou moderní aparaturu.

Podle mého názoru dnes přistupuje většina dospělých k pohádkám přezíravě a nepokládá je za důležité. Dospělí se vymlouvají, že nemají čas. Raději dětem pustí pohádku v televizi, aby si mohly užít chvíli klidu. Zřejmě to je hlavním důvodem, proč děti znají především televizní a filmovou tvorbu pro děti. Stále častěji, zejména v případech, kdy v prostředí domova dítěti nikdo nezprostředkovává kvalitní pohádky, nahrazuje tuto roli mateřská škola. Prostřednictvím výzkumu jsem zjistila, že děti mají pohádky rády v podobě vyprávění a čtení, ale také si rády hrají s převleky a na základě vlastního prožitku.

Dětem jsou v mateřské škole před odpočinkem pravidelně vyprávěny a čteny kvalitní pohádky. Ze zkušenosti mohu potvrdit, že zaujaté jsou zejména tehdy, když je příběh vyprávěn s dramatickým přednesem. Toto zjištění mě vede k názoru, že působení rozličných technických efektů na osobnost dítěte v předškolním věku zapříčinilo neschopnost udržet pozornost u vyprávění, které postrádá dostatek sluchových a vizuálních vjemů, na které jsou děti zvyklé z médií.

Havlíková (1987 s. 87) má na dramatický způsob vyprávění opačný názor: *„Zkuste si představit, co všechno může v pohádce dítěti nahnat nepřiměřenou hrůzu. Podle toho pohádky seřadte k předčítání. Od nejmenšího hororu k většímu. Některá místa v pohádce můžete učinit mírnějšími, když je čtete laskavě. Na přednesu pohádky velmi významně závisí její příznivé citové vyznění. V žádném případě se nenechte svést*

k dramatickému přednesu. Nečtěte strašlivé věty strašlivým hlasem. Čtěte raději prostě, laskavě, jako by ta zlá čarodějnice byla spíš jen nešťastná, zahořklá a protivná babka.“

ZÁVĚR

S pohádkami se většina lidí setkává od útlého dětství. Ty kvalitní a generacemi osvědčené však postupně ustupují vlně nejrůznějších seriálů a filmů pro děti z produkce masmédií. Zejména televize se stala oblíbeným způsobem pro zabavení dětí. Zajímavé je, že většina z nich nejčastěji sleduje v televizi fantaskní animované seriály a animované filmy. Oblíbená je produkce z dílen firmy Walt Disney a také program České televize s názvem Děčko.

Ačkoli může mít sledování televize na děti v předškolním věku neblahé účinky, v současné době není snadné se digitálními technologiím vyhnout. Z toho důvodu mě zajímalo, zda může vyprávění klasických pohádek zaujmout současné předškolní děti a jestli mají klasické pohádky šanci získat si jejich zájem, když tlak masmédií je dnes obrovský. V rámci výzkumného šetření jsem provedla rozhovory s dvaadvaceti předškolními dětmi staršími pěti let. Následně jsem dětem narativními formami a metodami prožitkového učení zprostředkovala pohádku o Zlatovlásce. S odstupem dvou týdnů po realizaci projektu jsem znovu rozhovory zopakovala a sledovala jsem, zda došlo ke změně znalostí a preferencí dětí.

Výsledky výzkumu nelze zobecnit, ale díky provedenému výzkumnému šetření je možné sledovat některé trendy vývoje. Pravidelné čtení nebo vyprávění kvalitních pohádek ze strany blízké osoby je v dnešní uspěchané době privilegiem jen některých dětí. V případech, kde rodina dětem nečte a nebo čte pouze příležitostně, přebírá její roli mateřská škola.

Znalost klasických pohádek se liší u jednotlivých dětí, ale jednoznačné je upřednostňování masmediální produkce fantaskních animovaných seriálů a pohádkových filmů. Navzdory těmto faktům se během realizace projektu projevilo zaujetí dětí a jejich zájem o klasické pohádky. Je důležité, aby byly pohádkové příběhy předkládány dětem pro ně zajímavým způsobem a mohly si je vyzkoušet na základě vlastního prožitku.

Výzkumné šetření potvrdilo, že aktivní prožití klasické pohádky má výrazný vliv nejen na její znalost, ale také na postoje dětí. Znalost pohádky o Zlatovlásce vzrostla u dětí o

77% a své preference změnilo 54% dětí. Bylo by zajímavé provést výzkum na širším vzorku dětí nebo v jiné podobné třídě, ale pohádku o Zlatovlásce zprostředkovat jen formou přečtení příběhu. Předpokládám, že pouhé přečtení příběhu by ovlivnilo znalost pohádky, ale preference dětí by se nezměnily.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Autor neuveden. *Pohádky bratří Grimmů*. Praha: Knižní klub, 1996. ISBN 80-7176-423-X.

BETTELHEIM, Bruno. *Za tajemstvím pohádek: proč a jak je číst v dnešní době*. Praha: Lidové noviny, 2000. ISBN 80-7106-290-1.

CAMPBELL, Joseph. *Tisíc tváří hrdiny: archetyp hrdiny v proměnách věků*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-354-4.

ČAPEK, Karel. *Marsyas čili na okraj literatury*. Praha: Dr. Ot. Štorch-Marien, 1931.

ČEŇKOVÁ, Jana. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-095-X.

ČERNOUŠEK, Michal. *Děti a svět pohádek*. Praha: Albatros, 1990. ISBN 80-00-00060-1.

ERBEN, Karel Jaromír. *České pohádky Karla Jaromíra Erbena*. 7. vyd. Praha: Albatros, 1989.

FRANZ, Marie-Louise von. *Psychologický výklad pohádek: smysl pohádkových vyprávění podle jungovské archetypové psychologie*. 3. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-894-4.

GOOGLE OBRÁZKY. *Sněhurka Walt Disney* [online]. [cit. 10.3.2017]. Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=sn%C4%9Bhurka+walt+disney&espv=2&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwje8a3A1dvSAhUEuRoKHSWRD_YQ_AUIBigB&biw=1366&bih=662#imgsrc=NMuWwQJqUlJzOM:

GOOGLE OBRÁZKY. *Popelka Walt Disney* [online]. [cit. 10.3.2017]. Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=popelka+walt+disney&espv=2&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiaOfSS1tvSAhUJthoKHWKXAAIQsAQIJQ&biw=1366&bih=662#imgsrc=NT-Xf2RDK0rsSM>:

HAVLÍNOVÁ, Miluše. *Knížka pro rodiče o knížkách pro děti*. 2. vyd. Praha: Albatros, 1987.

HERMAN, Marek. *Najděte si svého marťana*. 3. vyd. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-260-6070-3.

Kol. autorů. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. [online]. 2016 [cit. 5.11.2016]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/38795/>

PROPP, Vladimír Jakovlevič. *Morfologie pohádky a jiné studie*. Jinočany: H&H, 1999. ISBN 80-86022-16-1.

STREIT, Jakob. *Proč děti potřebují pohádky*. Praha: Baltazar, 1992. ISBN 80-900307-4-2.

SVOBODOVÁ, Eva. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.

SVOBODOVÁ, Eva a Hana ŠVEJDOVÁ. *Metody dramatické výchovy v mateřské škole*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0020-8.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Pohádka o Zlatovlásce z knihy K. J. Erbena (1989, s. 65 - 73)

Příloha č. 2: Fotografie z realizace projektu

Příloha č. 3: Videonahrávka z realizace projektu

Příloha č. 1: Pohádka o Zlatovlásce z knihy K. J. Erbena (1989, s. 65 - 73)

Byl jeden král a byl tak rozumný, že i všem živočichům rozuměl, co si povídali. A poslouchajte, jak se tomu naučil.

Přišla k němu jednou nějaká stará babička, přinesla mu v košíku hada a povídá, aby si ho dal ustrojit: když ho sní, že bude všemu rozumět, co které zvíře v povětrí, na zemi i ve vodě mluví. Tomu králi se to líbilo, že bude umět, co nikdo neumí, dobře babičce zaplatil a hned poručil sloužícímu, aby mu tu rybu k obědu připravil.

„Ale,“ prý, „ať ji ani na jazyk nevezmeš, sic mi to svou hlavou zaplatíš!“

Jiříkovi, tomu sloužícímu, bylo divné, proč mu to král tak tuze zapověděl.

Jakživ jsem takovou rybu neviděl,“ povídá sám sobě, „vypadá zrovna tak jako had! A jaký by to byl kuchař, aby ani neokusil, co strojí?“

Když to bylo upečeno, vzal koustíček na jazyk a ochutnával.

Vtom slyší kolem úst něco bzučet: „Nám taky něco! Nám taky něco!“

Jiřík se ohlíží, co to, a nevidí než několik much, co kuchyní lítaly.

Tu zas venku na ulici někdo siplavě volá: „Kampák? Kampák?“

A tenčí hlasy opovídají: „Do mlynářova ječmene, do mlynářova ječmene.“

Jiřík koukne oknem a vidí housera s hejnem hus.

„Aha!“ povídá, „taková je ta ryba?“

Už věděl, co je. Čerstvě vstrčil ještě jeden drobet do úst a pak hada donesl králi, jako by nic nebylo.

Po obědě poručil král Jiříkovi, aby mu osedlal koně, že se chce projet, a on aby ho doprovázel. Král jel napřed a Jiřík za ním.

Když jeli po zelené louce poskočil Jiříkův kůň a zařehal: "Hohohoho, bratře, mně je tak lehko, že bych chtěl přes hory skákat!“

„Což je o to, povídá druhý, „já bych taky rád skákal, ale na mne sedí starý: skočím-li, svalí se na zem jako měch a srazí vaz.“

„Ať si srazí, co z toho?“ řekl Jiříkův kůň. „Místo starého budeš nosit mladého.“

Jiřík srdečně se té rozmluvě zasmál, ale jen tak potichu, aby král nevěděl. Ale král taky dobře rozuměl, co si koníci povídali, ohlídl se, a vida, že se Jiřík směje, ptá se: „Čemu se směješ?“

„Ničemu, královská Jasnosti: jen mi tak něco připadlo,“ vymlouval se Jiřík.

Starý král však už ho měl v podezření a koňům už taky nedůvěřoval; obrátil a zas domů. Když přijeli do zámku, poručil král Jiříkovi, aby mu nalil do sklenice vína.

„Ale tvá hlava za to,“ povídá, „jestliže nedoleješ, anebo přeलेješ!“

Jiřík vzal konvici s vínem a leje. Vtom přiletěli oknem dva ptáčkové; jeden druhého honil, a ten, co utíkal, měl tři zlaté vlasy v zobáčku.

„Dej mi je,“ povídá ten jeden, „však jsou moje!“

„Nedám, moje jsou! Já si je zdvihl.“

„Ale já je viděl, jak upadly, když se zlatovlasá panna česala. Dej mi aspoň dva.“

„Ani jeden.“

Tu ten druhý ptáček za ním ty zlaté vlasy pochytil. Když se tak o ně letmo tahali, zůstal každému v zobáčku jeden, a třetí zlatý vlas upadl na zem, jen to zazvonilo. Vtom se Jiřík po něm ohlédl a přelil.

„Propadls mi životem!“ vykřikl král. „Ale chci s tebou milostivě naložit, když té zlatovlasé panny dobudeš a přivedeš mi ji za manželku.“

Co měl Jiřík dělat? Chtěl-li svůj život zachovat, musil pro pannu, ačkoli nevěděl, kde ji hledat. Osedlal si koně a jel kudy tudy.

Přijel k černému lesu a tu pod lesem u cesty hořel keř; zapálili jej pasáci. Pod keřem byl mravenčí kopec, jiskry na něj padaly, a mravenci se svými bílými vajíčky sem tam utíkali.

„Och pomoz, Jiříku, pomoz,“ volali žalostně, „uhoříme, i naši mladí ve vajíčkách.“

On tu hned z koně dolů, keř ut'al a oheň uhasil.

„Až budeš potřebovat, vzpomeň si na nás, a taky ti pomůžem.“

Potom jel tím lesem a přijel k vysoké jedli. Navrchu na jedli bylo krkavčí hnízdo a dole na zemi dvě krkavčata pištěla a naříkala: „Otec i matka nám uletěli; máme si sami potravu hledat, a my ubohá písklata ještě lítat neumíme! Och pomoz, Jiříku, pomoz, nasyť nás, sic umřeme hladem.“

Jiřík se dlouho nerozmýšlel, skočil z koně a vrazil mu do boku meč, aby krkavčata měla co žrát.

„Až budeš potřebovat,“ krákorala vesele, „vzpomeň si na nás, a taky ti pomůžem.“

Potom dál už musil Jiřík pěšky. Šel dlouho, dlouho lesem, a když konečně z lesa vycházel, viděl před sebou daleké široké moře. Na břehu kraj moře dva rybáři spolu se hádali. Chytili velikou zlatou rybu do sítě a každý chtěl ji mít sobě sám.

„Má je síť“ má je ryba!“

A druhý na to: „Málo by ti tvoje síť byla platna, kdyby mé lodi a mé pomoci nebylo.“

„Až podruhé zas takovou chytíme, bude tvá!“

„Ne tak, ty na druhou počkej a tuhle mi dej.“

Já vás porovnáám,“ povídá Jiřík: „Prodejte mi tu rybu dobře vám ji zaplatím, a peníze rozdělte mezi sebe napolovic.“

I dal jim za ni všechny peníze, co měl od krále na cestu, nic si nenechal. Rybáři byli rádi, že tak dobře prodali, a Jiřík pustil rybu zas do moře.

Vesele zašpláchala vodou, pohroužila se a pak nedaleko břehu ještě jednou vystrčila hlavu: „Až mne, Jiříku, budeš potřebovat, vzpomeň si na mne, odsloužím se ti.“ A po té se ztratila.

„Kam jdeš?“ ptali se rybáři Jiříka.

Jdu svému pánu, starému králi, pro nevěstu, pro zlatovlasou pannu, a nevím ani, kde ji hledat!“

„Och, o té ti dobře můžeme povědět,“ řekli rybáři. Je to Zlatovláska, dcera králova z křišťálového zámku tamhle na tom ostrově. Každý den ráno, když se rozednívá, rozčesává své zlaté vlasy; jde záře od nich po nebi i po moři. Chceš-li, sami tě tam na ten ostrov dovezeme, protože nás tak dobře porovnal. Měj se však na

pozoru, abys pravou pannu vybral: dvanáct je panen, dcer královských, ale jen jedna má zlaté vlasy.“

Když byl Jiřík na ostrově, šel do křišťálového zámku prosit krále, aby svou zlatovlasou dceru dal jeho panu králi za manželku.

„Dám,“ řekl král, „ale musíš si ji vysloužit: musíš za tři dni tři práce udělat, co ti uložím, každý den jednu. Zatím si do zítřka můžeš odpočinout.“

Druhý den ráno povídá mu král: „Má Zlatovláska měla tkanici drahých perel; tkanice se přetrhla a perly vysypaly se do vysoké trávy na zelené louce. Ty perly všechny musíš sebrat, aby ani jedna nechyběla.“

Jiřík šel na tu louku, byla daleká široká, klekl do trávy a začal hledat. Hledal, hledal od rána do poledne, ale ani perličky neviděl.

„Och, kdyby tu byli moji mravenci, ti by mi mohli pomoci!“

„Však tu jsme, abychom ti pomohli,“ řekli mravenci, kde se vzali, tu se vzali, ale kolem něho se jen hemžili. „Co potřebuješ?“

„Mám perly sebrat na té louce, a nevidím ani jednu.“

„Maličko jen počkej, my je za tebe seberem.“

A netrvalo dlouho, snesli mu z trávy hromádku perel, nepotřeboval než na tkanici navlíkat. A potom, když už chtěl tkanici zavázat, přikulhal ještě jeden mraveneček, byl chromý, noha mu tehda uhořela, když u nich hořelo, a křičel: „Počkej, Jiříku, nezavazuj, nesu ještě jednu perličku!“

Když Jiřík ty perly králi přinesl a král je přepočítal, ani jedna nechyběla.

„Dobřeš udělal svou věc,“ povídá, „zítra ti dám jinou práci.“

Ráno Jiřík přišel a král mu řekl: „Má Zlatovláska se koupala v moři a ztratila tam zlatý prsten, ten musíš najít a přinést.“

Jiřík šel k moři a chodil smutně po břehu; moře bylo čisté, ale tak hluboké, že nemohl ani dna dohlédnout, a což teprve na dně vyhledat prsten!

„Och, kdyby tu byla má zlatá ryba, ta by mi mohla pomoci!“

Vtom se něco v moři zablesklo a z hlubiny navrch vody vyplynula zlatá ryba: „Však tu jsem, abych ti pomohla. Co potřebuješ?“

„Mám v hlubokém moři najít zlatý prsten, a nevidím ani dno.“

„Teď právě jsem potkala hbitou štiky rybu, nesla zlatý prsten na ploutvi. Maličko jen počkej, já ti jej přinesu.“

A netrvalo dlouho, vrátila se z hlubiny a přinesla mu štiky i s prstenem.

Král Jiříka zase pochválil, že dobře svou věc udělal; a potom ráno mu třetí práci uložil: „Chceš-li, abych svou Zlatovlásku tvému králi dal za manželku, musíš jí přinést mrtvou a živou vodu; budeš jí potřebovat.“

Jiřík nevěda, kam se pro tu vodu obrátit, šel nazdařbůh kudy tudy, kam ho nohy nesly, až přišel do černého lesa.

„Och, kdyby tu byli moji krkavci, snad by mi pomohli!“

Tu se mu nad hlavou cosi šustlo, a kde se vzali, tu se vzali, dva krkavci: „Však tu jsme, abychom ti pomohli. Co chceš?“

„Mám přinést mrtvou a živou vodu, a nevím, kde ji hledat.“

„O té my dobře víme. Maličko jen počkej, my ti ji přinesem.“

A za malou chvíli přinesli Jiříkovi každý jednu tykvici plnou vody; v jedné tykvici byla živá voda, v druhé mrtvá. Jiřík byl rád, že se mu tak dobře poštěstilo, a pospíchal k zámku. Kraj lesa viděl od jedle k jedli rozpjatou pavučinu, prostřed pavučiny seděl veliký pavouk, cucal mouchu. Jiřík vzal tykvici s mrtvou vodou, postříkl pavouka, a pavouk se svalil na zem jako zralá višně, byl mrtev. Potom postříkl mouchu z druhé tykvice živou vodou, a moucha začala sebou házet, vyškrábala se z pavučiny ven a fuk do povětří.

„Tvé štěstí, Jiříku, žes mě vzkřísil,“ bzučela mu kolem uší, „však beze mne sotva bys uhodl, která z dvanácti je Zlatovláska.“

Když král viděl, že Jiřík tu třetí věc taky dokázal, řekl, že mu svou zlatovlasou dceru dá. „Ale,“ prý, „musíš si ji sám vybrat.“

Potom ho vedl do jedné velké síně, tam uprostřed byl kulatý stůl a kolem stolu sedělo dvanáct krásných panen, jedna jako druhá; ale každá měla na hlavě loktušku dlouhou až na zem, bílou jako sníh, takže nic nebylo vidět, jaké má která vlasy.

„Tuhle jsou mé dcery,“ povídá král. „Uhodneš-li, která z nich je Zlatovláska, získal jsi ji a můžeš ji hned s sebou odvést; pakli neuhodneš, není ti souzena, musíš odejít bez ní.“

Jiřík byl v největší úzkosti, nevěděl, co si počít. Vtom zašeptalo mu cosi do ucha: „Bz-bz! Jdi okolo stolu, já ti povím, která to je.“

Byla to moucha, co ji vzkřísil Jiřík živou vodou.

„Tahle panna to není - ta taky ne - ta taky ne - tahle je Zlatovláska!“

„Tuto dceru mi dej!“ vykřikl Jiřík, „tu jsem vysloužil svému pánu.“

„Uhodls,“ řekl král, a panna hned taky vstala od stolu, odhrnula loktušku, a zlaté vlasy plynuly jí hustými prameny z hlavy až na zem, a bylo od nich tak jasno, jako když ráno slunéčko vyjde, až Jiříkovi oči zacházely.

Potom dal král na cestu své dceři, jak sluší a patří, výbavu a Jiřík odvezl ji svému pánu za nevěstu.

Starému králi se oči jiskřily a poskakoval radostí, když Zlatovlásku viděl, a hned poručil, aby se přípravy dělaly k svatbě.

„Chtěl jsem tě sice dát oběsit pro tvou neposlušnost, aby tě krkavci snědli,“ povídá Jiříkovi, „ale žes mi tak dobře posloužil, dám ti jen sekyrou hlavu srazit a pak tě dám počestně pochovat.“

Když Jiříka odpravili, prosila Zlatovláska starého krále, aby jí toho mrtvého služebníka daroval, a král nemohl to své zlatovlasé nevěstě nijak odepřít. Potom ona srovnala hlavu Jiříkovi k tělu, pokropila ho mrtvou vodou, a tělo srostlo s hlavou, takže po ráně ani památky nezůstalo; pak ho pokropila živou vodou, a Jiřík zase vstal, jako by se byl znovu narodil, čerstvý jako jelen a mladost jen se mu z tváří svítila.

„Och, jak jsem to tvrdě spal!“ povídá Jiřík a mnul si oči.

„Ba věru, tvrdě jsi spal,“ řekla Zlatovláska, „a kdyby mne nebyvalo, na věky věků by ses byl neprobudil!“

Když starý král viděl, že Jiřík zas ožil, a že je mladší a krásnější než prve, rád by byl taky tak ještě zas omládl. Hned poručil, aby ho taky sřali a pak tou vodou pokropili. Sřali ho a kropili živou vodou pořád, až ji všechnu vykropili, ale hlava nijak mu nechtěla k tělu přirůst; potom teprv začali mrtvou vodou kropit, a v okamžení přirostla; ale král byl zase mrtev, protože už neměli živou vodu, aby ho vzkřísili.

A poněvadž království bez krále nemohlo být a nikoho tak rozumného neměli, aby všem živočichům rozuměl jako Jiřík, udělali Jiříka králem a Zlatovlásku královnou.

Příloha č. 2: Fotografie z realizace projektu

